

ROZPORZĄDZENIE PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO I RADY (UE) 2021/1057**z dnia 24 czerwca 2021 r.****ustanawiające Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+) oraz uchylające rozporządzenie (UE) nr 1296/2013**

PARLAMENT EUROPEJSKI I RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 46 lit. d), art. 149, art. 153 ust. 2 lit. a), art. 164, art. 175 akapit trzeci i art. 349,

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

po przekazaniu projektu aktu ustawodawczego parlamentom narodowym,

uwzględniając opinię Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego ⁽¹⁾,

uwzględniając opinię Komitetu Regionów ⁽²⁾,

stanowiąc zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą ⁽³⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) W dniu 17 listopada 2017 r. Parlament Europejski, Rada i Komisja wspólnie proklamowały Europejski filar praw socjalnych (zwany dalej „filarem”) jako odpowiedź na wyzwania społeczne w Europie. 20 głównych zasad filaru podzielono na trzy kategorie: równe szanse i dostęp do zatrudnienia, uczciwe warunki pracy oraz ochrona socjalna i włączenie społeczne. Tych 20 zasad filaru powinno przyświecać działaniom prowadzonym w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+). Aby przyczynić się do wdrożenia filaru, EFS+ powinien wspierać inwestycje w ludzi i systemy w obszarach polityki dotyczących zatrudnienia, kształcenia i włączenia społecznego, a tym samym wspierać spójność gospodarczą, terytorialną i społeczną zgodnie z art. 174 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE).
- (2) Na poziomie Unii europejski semestr na rzecz koordynacji polityki gospodarczej (zwany dalej „semestrem europejskim”) zapewnia ramy dla określania krajowych priorytetów w zakresie reform i dla monitorowania ich realizacji. W celu wspierania tych priorytetów państwa członkowskie opracowują swoje własne krajowe wieloletnie strategie inwestycyjne. Strategie te powinny być przedstawiane wraz z rocznymi krajowymi programami reform w celu określenia i koordynowania priorytetowych projektów inwestycyjnych, które mają być wspierane z finansowania unijnego lub krajowego.

Powinny one również pomóc w wykorzystywaniu unijnego finansowania w spójny sposób oraz w maksymalizowaniu wartości dodanej wsparcia finansowego otrzymywanego w szczególności z programów wspieranych przez Unię, w stosownych przypadkach, z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) oraz Funduszu Spójności, których cele szczegółowe i zakres wsparcia zostały określone rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1058 ⁽⁴⁾, EFS+, Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury (EFMRA) ustanowionego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) ustanowionego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 ⁽⁵⁾ oraz programu InvestEU ustanowionego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/523 ⁽⁶⁾ (zwanego dalej „programem InvestEU”).

⁽¹⁾ Dz.U. C 429 z 11.12.2020, s. 245.

⁽²⁾ Dz.U. C 86 z 7.3.2019, s. 84.

⁽³⁾ Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 16 stycznia 2019 r. (Dz.U. C 411 z 27.11.2020, s. 324) oraz stanowisko Rady w pierwszym czytaniu z dnia 27 maja 2021 r. (dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym). Stanowisko Parlamentu Europejskiego z dnia 23 czerwca 2021 r... (dotychczas nieopublikowane w Dzienniku Urzędowym).

⁽⁴⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1058 z dnia 24 czerwca 2021 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego i Funduszu Spójności (zob. s. 60 niniejszego Dziennika Urzędowego).

⁽⁵⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005 (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 487).

⁽⁶⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/523 z dnia 24 marca 2021 r. ustanawiające Program InvestEU i zmieniające rozporządzenie (UE) 2015/1017 (Dz.U. L 107 z 26.3.2021, s. 30).

- (3) Przyjęto zmienione wytyczne dotyczące polityki zatrudnienia państw członkowskich w drodze decyzji Rady (UE) 2020/1512 ⁽⁷⁾. Treść tych wytycznych dostosowano do zasad filaru z myślą o poprawie konkurencyjności Europy i uczynienia jej lepszym miejscem do inwestowania, tworzenia miejsc pracy i wspierania spójności społecznej. Aby zapewnić pełną zgodność EFS+ z celami tych wytycznych, w szczególności jeżeli chodzi o zatrudnienie, kształcenie, szkolenia i walkę z wykluczeniem społecznym, ubóstwem i dyskryminacją, EFS+ powinien wspierać państwa członkowskie poprzez uwzględnienie stosownych zintegrowanych wytycznych i stosownych zaleceń dla poszczególnych krajów przyjętych zgodnie z art. 121 ust. 2 i art. 148 ust. 2 i 4 TFUE, a także, w stosownych przypadkach, krajowych programów reform popartych krajowymi strategiami. EFS+ powinien także przyczynić się do odpowiednich aspektów realizacji najważniejszych inicjatyw i działań Unii, w szczególności komunikatów Komisji z dnia 10 czerwca 2016 r. zatytułowanego „Nowy europejski program na rzecz umiejętności” i z dnia 30 września 2020 r. zatytułowanego „Europejski obszar edukacji” oraz z dnia 7 października 2020 r. zatytułowanego „Unia równości: unijne ramy strategiczne na rzecz równouprawnienia, włączenia społecznego i udziału Romów”, a także zaleceń Rady z dnia 15 lutego 2016 r. w sprawie integracji osób długotrwale bezrobotnych na rynku pracy, z dnia 19 grudnia 2016 r. w sprawie ścieżek poprawy umiejętności i z dnia 30 października 2020 r. w sprawie pomostu do zatrudnienia – wzmocnienia gwarancji dla młodzieży oraz z dnia 12 marca 2021 r. w sprawie równouprawnienia, włączenia społecznego i udziału Romów.
- (4) W dniu 20 czerwca 2017 r. Rada przyjęła konkluzje zatytułowane „Zrównoważona przyszłość Europy: odpowiedź Unii Europejskiej na Agendę na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030”. Rada podkreśliła, jak ważne jest osiągnięcie zrównoważonego rozwoju w trzech wymiarach (gospodarczym, społecznym i środowiskowym) w wyważony i zintegrowany sposób. Konieczne jest uwzględnianie zrównoważonego rozwoju we wszystkich obszarach polityki wewnętrznej i zewnętrznej Unii oraz prowadzenie przez Unię ambitnych polityk, które sprostają globalnym wyzwaniom. Rada pozytywnie przyjęła komunikat Komisji z dnia 22 listopada 2016 r. zatytułowany „Kolejne kroki w kierunku zrównoważonej przyszłości Europy” jako pierwszy krok w procesie włączania celów Organizacji Narodów Zjednoczonych dotyczących zrównoważonego rozwoju (zwanych dalej „celami ONZ dotyczącymi zrównoważonego rozwoju”) w główny nurt działań i traktowania zrównoważonego rozwoju jako jednej z naczelnych zasad kierujących polityką Unii we wszystkich obszarach, w tym za pomocą unijnych instrumentów finansowania. EFS+ powinien przyczynić się do realizowania celów ONZ dotyczących zrównoważonego rozwoju poprzez m.in. eliminowanie skrajnych form ubóstwa (cel 1); wspieranie dobrej jakości edukacji włączającej (cel 4); wspieranie równouprawnienia płci (cel 5); wspieranie trwałego i zrównoważonego wzrostu gospodarczego sprzyjającego włączeniu, pełnego i produktywnego zatrudnienia oraz godnej pracy dla wszystkich (cel 8); oraz zmniejszanie nierówności (cel 10).
- (5) Niedawne i bieżące zmiany sytuacji pogłębiły odczuwane zwłaszcza przez małe i średnie przedsiębiorstwa (MŚP) wyzwania strukturalne wynikające z globalizacji gospodarki, nierówności społecznych, zarządzania przepływami migracyjnymi i rosnącymi zagrożeniami dla bezpieczeństwa, z przechodzenia na czystą energię, postępu technologicznego, spadku liczby ludności, bezrobocia, w szczególności bezrobocia młodzieży, coraz bardziej starzejącej się siły roboczej, jak również wyzwania spowodowane rosnącym niedopasowaniem umiejętności i siły roboczej do potrzeb rynku pracy w niektórych sektorach i regionach. Zielona i cyfrowa transformacja oraz transformacja europejskich ekosystemów przemysłowych prawdopodobnie przyniosą ze sobą wiele nowych możliwości, o ile towarzyszyć im będą odpowiednie zestawy umiejętności oraz odpowiednie polityki i działania zatrudnieniowe i społeczne. Uwzględniając zmieniające się realia świata pracy, Unia powinna być przygotowana na bieżące i przyszłe wyzwania i inwestować w odpowiednie umiejętności, kształcenie, szkolenie i uczenie się przez całe życie, zapewniać, by wzrost gospodarczy w większym stopniu sprzyjał włączeniu społecznemu, oraz usprawniać polityki zatrudnieniowe i społeczne, przy jednoczesnym uwzględnieniu zrównoważoności gospodarki i przemysłu, mobilności pracowników oraz dążeniu do stworzenia zrównoważonego pod względem płci rynku pracy.
- (6) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1056 ⁽⁸⁾ ustanawia ramy działania EFRR, EFS+, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (FST) ustanowionego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 ⁽⁹⁾, EFMRA, Funduszu Azylu, Migracji i Integracji (FAMI), Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego (FBW) oraz Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej w ramach Funduszu Zintegrowanego Zarządzania Granicami i określa, w szczególności, cele polityki i przepisy dotyczące programowania, monitorowania i ewaluacji, zarządzania i kontroli w odniesieniu do funduszy Unii wdrażanych w ramach zarządzania dzielonego. Konieczne jest zatem określenie celów ogólnych EFS+ oraz ustanowienie przepisów szczegółowych dotyczących rodzaju działań, które mogą być finansowane z EFS+.

⁽⁷⁾ Decyzja Rady (UE) 2020/1512 z dnia 13 października 2020 r. w sprawie wytycznych dotyczących polityki zatrudnienia państw członkowskich (Dz.U. L 344 z 19.10.2020, s. 22).

⁽⁸⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu i Migracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej (zob. s. 159 niniejszego Dziennika Urzędowego).

⁽⁹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1056 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające Fundusz na rzecz Sprawiedliwej Transformacji (zob. s. 1 niniejszego Dziennika Urzędowego).

- (7) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 ⁽¹⁰⁾ (zwane dalej „rozporządzeniem finansowym”) określa zasady wykonania budżetu ogólnego Unii (zwanego dalej „budżetem Unii”), w tym zasady dotyczące dotacji, nagród, zamówień, zarządzania pośredniego, instrumentów finansowych, gwarancji budżetowych, pomocy finansowej oraz zwrotu kosztów poniesionych przez zewnętrznych ekspertów. Współfinansowanie w odniesieniu do dotacji może pochodzić z zasobów własnych beneficjentów, dochodów wygenerowanych przez dany projekt lub wkładów finansowych bądź rzeczowych od osób trzecich. Aby zapewnić spójność we wdrażaniu programów unijnych, rozporządzenie finansowe ma mieć zastosowanie do działań realizowanych w ramach zarządzania bezpośredniego lub pośredniego na mocy EFS+.
- (8) Formy finansowania unijnego i metody wdrażania na mocy niniejszego rozporządzenia powinny być wybierane na podstawie ich możliwości osiągnięcia szczegółowych celów działań i zapewnienia rezultatów, z uwzględnieniem w szczególności kosztów kontroli, obciążenia administracyjnego oraz oczekiwanego ryzyka niezgodności z przepisami. W przypadku dotacji pod uwagę należy wziąć korzystanie z kwot ryczałtowych, stawek ryczałtowych i stawek jednostkowych, a także z finansowania niepowiązanego z kosztami, o którym mowa w art. 125 ust. 1 lit. a) rozporządzenia finansowego. Do celów realizacji środków związanych z integracją społeczno-gospodarczą obywateli państw trzecich oraz zgodnie z art. 94 rozporządzenia (UE) 2021/1060 Komisja może dokonywać zwrotów na rzecz państw członkowskich stosujących uproszczone metody rozliczania kosztów, w tym płatności ryczałtowe.
- (9) Aby usprawnić i uprościć system finansowania oraz stworzyć dodatkowe możliwości synergii przez zastosowanie zintegrowanych podejść w zakresie finansowania, należy włączyć do EFS+ działania, które były wspierane z Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym utworzonego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 223/2014 ⁽¹¹⁾ oraz z programu Unii Europejskiej na rzecz zatrudnienia i innowacji społecznych utworzonego rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1296/2013 ⁽¹²⁾. EFS+ powinien obejmować dwa komponenty: komponent objęty zarządzaniem dzielonym (zwany dalej „komponentem EFS+ objętym zarządzaniem dzielonym”), który ma być wdrażany w ramach zarządzania dzielonego oraz komponent „Zatrudnienie i innowacje społeczne” (zwany dalej „komponentem EaSI”), który ma być wdrażany w ramach zarządzania bezpośredniego i pośredniego. Powinno się to przyczynić do zmniejszenia obciążenia administracyjnego związanego z zarządzaniem różnymi funduszami, w szczególności dla państw członkowskich i beneficjentów, a jednocześnie umożliwić zachowanie prostszych przepisów w odniesieniu do prostszych operacji, takich jak dystrybucja żywności lub podstawowej pomocy materialnej.
- (10) W świetle szerszego zakresu EFS+ właściwe jest, by cele w postaci zwiększenia skuteczności rynków pracy, wspieranie równego dostępu do dobrej jakości zatrudnienia, poprawy równego dostępu do kształcenia i szkolenia oraz poprawy jakości kształcenia i szkolenia w celu wspomoczenia powrotu do systemów kształcenia, wspieranie włączenia społecznego i dostępu do opieki zdrowotnej dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji oraz przyczyniania się do eliminacji ubóstwa były realizowane nie tylko w ramach zarządzania dzielonego w ramach komponentu EFS+ objętego zarządzaniem dzielonym, ale także, w odniesieniu do działań wymaganych na poziomie Unii, w ramach zarządzania bezpośredniego i pośredniego w stosunku do komponentu EaSI.
- (11) Niniejsze rozporządzenie określa pulę środków finansowych na cały okres obowiązywania EFS+, która stanowi – dla Parlamentu Europejskiego i Rady podczas rocznej procedury budżetowej – główną kwotę odniesienia w rozumieniu art. 18 Porozumienia międzyinstytucjonalnego z dnia 16 grudnia 2020 r. pomiędzy Parlamentem Europejskim i Komisją Europejską w sprawie dyscypliny budżetowej, współpracy w kwestiach budżetowych i należytego zarządzania finansami, a także nowych zasobów własnych, w tym planu działania na rzecz wprowadzenia nowych zasobów własnych ⁽¹³⁾. Powinno ono określać alokację na komponent EFS+ objęty zarządzaniem dzielonym oraz alokację na działania realizowane w ramach komponentu EaSI.

⁽¹⁰⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) 2018/1046 z dnia 18 lipca 2018 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii, zmieniające rozporządzenia (UE) nr 1296/2013, (UE) nr 1301/2013, (UE) nr 1303/2013, (UE) nr 1304/2013, (UE) nr 1309/2013, (UE) nr 1316/2013, (UE) nr 223/2014 i (UE) nr 283/2014 oraz decyzję nr 541/2014/UE, a także uchylające rozporządzenie (UE, Euratom) nr 966/2012 (Dz.U. L 193 z 30.7.2018, s. 1).

⁽¹¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 223/2014 z dnia 11 marca 2014 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym (Dz. U. L 72 z 12.3.2014, s. 1).

⁽¹²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1296/2013 z dnia 11 grudnia 2013 r. w sprawie programu Unii Europejskiej na rzecz zatrudnienia i innowacji społecznych („EaSI”) i zmieniające decyzję nr 283/2010/UE ustanawiającą Europejski instrument mikrofinansowy na rzecz zatrudnienia i włączenia społecznego Progress (Dz. U. L 347 z 20.12.2013, s. 238).

⁽¹³⁾ Dz. U. L 433 I z 22.12.2020, s. 28.

- (12) Aby ułatwić realizację celów szczegółowych i operacyjnych komponentu EaSI, EFS+ powinien wspierać działania związane z pomocą techniczną i administracyjną, takie jak działania przygotowawcze oraz działania w zakresie monitorowania, kontroli, audytu i ewaluacji, natomiast działania w zakresie komunikacji i upowszechniania informacji powinny stanowić część działań kwalifikowalnych w ramach komponentu EaSI.
- (13) EFS+ powinien mieć na celu wspieranie zatrudnienia za pomocą aktywnych interwencji umożliwiających integrację i reintegrację na rynku pracy, w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez realizację wzmocnionej gwarancji dla młodzieży, osób długotrwale bezrobotnych, grup w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy i osób biernych zawodowo, a także za pomocą promowania samozatrudnienia i ekonomii społecznej. Celem EFS+ powinno być usprawnienie funkcjonowania rynków pracy przez wspieranie modernizacji instytucji rynku pracy, takich jak publiczne służby zatrudnienia, aby poprawić ich zdolność do zapewniania intensywnej, ukierunkowanej usług poradnictwa i doradztwa w okresie szukania pracy i przechodzenia do etapu zatrudnienia, a także ich zdolność do stymulowania mobilności pracowników. EFS+ powinien wspierać zrównoważony udział mężczyzn i kobiet w rynku pracy za pomocą środków mających na celu zapewnienie, między innymi, równych warunków pracy, lepszej równowagi między życiem zawodowym a prywatnym i lepszego dostępu do opieki nad dziećmi, w tym wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem. EFS+ powinien też dążyć do zapewnienia zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, aby skuteczniej reagować na zagrożenia dla zdrowia związane ze zmieniającymi się formami pracy i na potrzeby starzejącej się siły roboczej.
- (14) EFS+ powinien zapewniać wsparcie na poprawę jakości, poziomu włączenia społecznego i skuteczności systemów kształcenia i szkolenia oraz ich powiązania z rynkiem pracy – w tym promowanie cyfrowego uczenia się, walidację uczenia się pozaformalnego i nieformalnego oraz rozwój zawodowy pracowników dydaktycznych – aby ułatwiać nabywanie kompetencji kluczowych, zwłaszcza w zakresie umiejętności podstawowych, w tym kompetencji zdrowotnych, umiejętności korzystania z mediów, umiejętności w zakresie przedsiębiorczości, umiejętności językowych, kompetencji cyfrowych oraz kompetencji w zakresie zrównoważonego rozwoju, których każda osoba potrzebuje do osobistego rozwoju i spełnienia, a także zatrudnienia, korzystania z włączenia społecznego i prezentowania aktywnej postawy obywatelskiej. EFS+ powinien wspomagać pokonywanie kolejnych etapów kształcenia i szkolenia oraz proces przechodzenia do zatrudnienia, powinien wspierać uczenie się przez całe życie i szanse zatrudnienia, z myślą o ułatwieniu pełnego udziału w życiu społecznym dla wszystkich, oraz powinien przyczynić się do konkurencyjności, w tym przez monitorowanie losów absolwentów, oraz innowacji społecznych i gospodarczych, udzielając wsparcia trwałym inicjatywom, które można rozszerzyć w tych obszarach oraz które są dostosowane do potrzeb różnych grup docelowych, takich jak osoby z niepełnosprawnościami. Takiego rodzaju pomoc i wsparcie można zapewnić na przykład za pomocą nauki online, szkolenia w miejscu pracy, staży, dualnych systemów kształcenia i szkolenia, a także przygotowania zawodowego, zdefiniowanego w zaleceniu Rady z dnia 15 marca 2018 r. w sprawie europejskich ram jakości i skuteczności przygotowania zawodowego, poradnictwa przez całe życie, przewidywania potrzeb w zakresie umiejętności w ścisłej współpracy z przedsiębiorstwami, aktualnych materiałów i metod szkoleniowych, prognozowania i monitorowania losów absolwentów, szkolenia edukatorów, walidacji efektów uczenia się oraz uznawania kwalifikacji i branżowej certyfikacji kompetencji.
- (15) Wsparcie z EFS+ powinno być wykorzystywane do wspierania równego dostępu dla wszystkich, zwłaszcza grup w niekorzystnej sytuacji, do wysokiej jakości sprzyjającego włączeniu społecznemu kształcenia i szkolenia, w których nie ma segregacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem, przy zwracaniu szczególnej uwagi na dzieci pochodzące ze środowisk w niekorzystnej sytuacji pod względem społeczno-ekonomicznym, poprzez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, zwłaszcza przygotowanie zawodowe, po wykształcenie wyższe, a także poprzez kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym przy wykorzystaniu zajęć sportowych i kulturalnych. EFS+ powinien zapewniać ukierunkowane wsparcie osobom uczącym się będącym w potrzebie i zmniejszać nierówności edukacyjne, w tym przepaść cyfrową, zapobiegać wczesnemu kończeniu nauki i ograniczać to zjawisko, wspierać przenikanie się sektorów kształcenia i szkolenia, wzmacniać powiązania z uczeniem się pozaformalnym i nieformalnym oraz ułatwiać mobilność edukacyjną dla wszystkich oraz dostępność dla osób z niepełnosprawnościami. W tym kontekście wspierać należy efekt synergii z programem Erasmus+ ustanowionym rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/817 ⁽¹⁴⁾, w szczególności w celu ułatwienia uczestnictwa w mobilności edukacyjnej osobom z grup w niekorzystnej sytuacji.

⁽¹⁴⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/817 z dnia 20 maja 2021 r. ustanawiające „Erasmus+”: unijny program na rzecz kształcenia i szkolenia, młodzieży i sportu oraz uchylające rozporządzenie (UE) nr 1288/2013 (Dz. U. L 189 z 28.5.2021, s. 1).

- (16) EFS+ powinien wspierać elastyczne możliwości podnoszenia umiejętności oraz nabywania nowych i różnorodnych umiejętności przez wszystkich, zwłaszcza umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, umiejętności w zakresie kluczowych technologii prorozwojowych oraz umiejętności na rzecz zielonej gospodarki i ekosystemów przemysłowych zgodnie z komunikatem Komisji z dnia 10 marca 2020 r. zatytułowanym „Nowa strategia przemysłowa dla Europy”. Zgodnie z europejskim programem na rzecz umiejętności i zaleceniem Rady w sprawie ścieżek poprawy umiejętności⁽¹⁵⁾, EFS+ powinien wspierać elastyczne ścieżki, w tym dostępne, krótkie, ukierunkowane szkolenie modułowe prowadzące do uzyskania kwalifikacji w celu zapewnienia ludziom umiejętności, które są dostosowane do potrzeb rynku pracy i ekosystemów przemysłowych, zielonej i cyfrowej transformacji, innowacji oraz przemian społecznych i gospodarczych, ułatwienia im zmiany i podnoszenia kwalifikacji i szans zatrudnienia, zmiany ścieżki kariery zawodowej, mobilności geograficznej i sektorowej oraz w celu wspierania w szczególności osób o niskich umiejętnościach zawodowych, osób z niepełnosprawnościami oraz osób dorosłych o niskich kwalifikacjach. EFS+ powinien również ułatwiać, za pomocą takich instrumentów jak indywidualne rachunki szkoleniowe, zapewnianie wsparcia w odniesieniu do umiejętności osobom fizycznym, w tym osobom zatrudnionym, samozatrudnionym oraz bezrobotnym.
- (17) Efekt synergii z programem ramowym w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont Europa” (zwanym dalej „programem «Horyzont Europa»”) ustanowionym rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/695⁽¹⁶⁾ powinien zapewnić EFS+ możliwości upowszechniania i rozwijania innowacyjnych programów nauczania wspieranych z programu „Horyzont Europa”, aby wyposażać ludzi w umiejętności i kompetencje potrzebne w zawodach przyszłości.
- (18) EFS+ powinien wspierać wysiłki państw członkowskich na rzecz eliminowania ubóstwa, aby przerwać cykl marginalizacji przekazywany z pokolenia na pokolenie, oraz na rzecz promowania włączenia społecznego przez zapewnienie wszystkim równych szans, zmniejszanie barier, zwalczanie dyskryminacji i przeciwdziałanie nierównościami w zakresie zdrowia. Takie wsparcie wiąże się z uruchomieniem szeregu polityk skierowanych do osób znajdujących się w niekorzystnej sytuacji, bez względu na płeć, orientację seksualną, wiek, religię lub światopogląd, rasę lub pochodzenie etniczne, w szczególności społeczności marginalizowanych, takich jak Romowie, osoby z niepełnosprawnościami lub chorobami przewlekłymi, osoby bezdomne, dzieci i osoby starsze. EFS+ powinien wspierać aktywne włączenie osób oddalonych od rynku pracy, aby zapewnić ich integrację społeczno-gospodarczą. Należy również wykorzystać EFS+ do zwiększenia szybkiego i równego dostępu do przystępnych cenowo, trwałych i wysokiej jakości usług, które wspierają dostęp do mieszkań i opieki skoncentrowanej na osobie, takiej jak opieka zdrowotna i opieka długoterminowa, zwłaszcza usług w zakresie opieki rodzinnej i środowiskowej. EFS+ powinien przyczynić się do modernizacji systemów ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji oraz z myślą, w szczególności, o wspieraniu dostępności takich systemów, również dla osób z niepełnosprawnościami.
- (19) EFS+ powinien się przyczynić do eliminowania ubóstwa przez wspieranie krajowych systemów mających na celu łagodzenie niedoboru żywności i deprivacji materialnej, a także wspierać integrację społeczną osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym oraz osób najbardziej potrzebujących. Mając na uwadze ogólny cel, aby na poziomie Unii co najmniej 4 % zasobów z komponentu EFS+ objętego zarządzaniem dzielonym przeznaczano na wsparcie osób najbardziej potrzebujących, państwa członkowskie powinny przeznaczyć co najmniej 3 % swoich zasobów z komponentu EFS+ objętego zarządzaniem dzielonym na zwalczanie form skrajnego ubóstwa, które mają największy wpływ na wykluczenie społeczne, takich jak bezdomność, ubóstwo dzieci i niedobór żywności. Udzielenie pomocy żywnościowej lub podstawowej pomocy materialnej osobom najbardziej potrzebującym nie powinno zastępować istniejących świadczeń socjalnych przyznawanych im na mocy krajowych systemów zabezpieczenia społecznego lub zgodnie z prawem krajowym. Z uwagi na charakter tych operacji i rodzaj odbiorców końcowych konieczne jest, by do wsparcia, które przeznaczają się na przeciwdziałanie deprivacji materialnej osób najbardziej potrzebujących, zastosowanie miały prostsze przepisy.
- (20) W świetle nieustającej potrzeby zwiększenia wysiłków na rzecz zarządzania przepływami migracyjnymi w Unii jako całości oraz aby zapewnić spójne, mocne i konsekwentne wsparcie działaniom na rzecz solidarności i podziału odpowiedzialności, EFS+ powinien zapewniać wsparcie na rzecz promowania integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich, w tym migrantów, które może uwzględniać inicjatywy na szczeblu lokalnym, w uzupełnieniu do działań finansowanych z FAMI, EFRR i innych funduszy unijnych, które mogą mieć pozytywny wpływ na integrację obywateli państw trzecich.

⁽¹⁵⁾ Zalecenie Rady z dnia 19 grudnia 2016 r. w sprawie ścieżek poprawy umiejętności: nowe możliwości dla dorosłych (Dz.U. C 484 z 24.12.2016, s.1).

⁽¹⁶⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/695 z dnia 28 kwietnia 2021 r. ustanawiające program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont Europa” oraz zasady uczestnictwa i upowszechniania obowiązujące w tym programie oraz uchylające rozporządzenia (UE) nr 1290/2013 i (UE) nr 1291/2013 (Dz. U. L 170 z 12.5.2021, s. 1).

- (21) Ze względu na znaczenie dostępu do opieki zdrowotnej EFS+ powinien zapewniać synergie i komplementarność z Programem UE dla zdrowia ustanowionym rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/522 ⁽¹⁷⁾, a zakres EFS+ powinien zawierać dostęp do opieki zdrowotnej dla osób w trudnej sytuacji.
- (22) EFS+ powinien wspierać reformy polityk i systemów w dziedzinie zatrudnienia, włączenia społecznego, dostępu do opieki zdrowotnej dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji, opieki długoterminowej oraz kształcenia i szkolenia, przyczyniając się do eliminowania ubóstwa. Aby zwiększyć zgodność z semestrem europejskim, państwa członkowskie powinny przeznaczyć odpowiednią kwotę swoich zasobów z komponentu EFS+ objętego zarządzaniem dzielonym na realizację stosownych zaleceń skierowanych do nich i związanych z wyzwaniem strukturalnymi, które należy rozwiązywać za pomocą wieloletnich inwestycji wchodzących w zakres EFS+, z uwzględnieniem filaru, tablicy wskaźników społecznych zmienionych w następstwie przyjęcia nowych celów określonych w planie działania na rzecz filaru praw socjalnych oraz specyfiki regionalnej.

Komisja i państwa członkowskie powinny zapewniać spójność, koordynację i komplementarność między komponentem EFS+ objętym zarządzaniem dzielonym i innymi unijnymi funduszami, programami i instrumentami, takimi jak FST, EFRR, Program UE dla zdrowia, Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności ustanowiony rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 ⁽¹⁸⁾, Europejski Fundusz Dostosowania do Globalizacji dla Zwalnianych Pracowników ustanowiony rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/691 ⁽¹⁹⁾, EFMRA, Erasmus+, FAMI, program „Horyzont Europa”, EFRROW, program „Cyfrowa Europa” ustanowiony rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/694 ⁽²⁰⁾, program InvestEU, program „Kreatywna Europa” ustanowiony rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/818 ⁽²¹⁾, Europejski Korpus Solidarności ustanowiony rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/888 ⁽²²⁾ oraz Instrument Wsparcia Technicznego ustanowiony rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/240 ⁽²³⁾.

W szczególności Komisja i państwa członkowskie powinny zapewnić, na wszystkich etapach procesu, skuteczną koordynację w celu zachowania zgodności, spójności, komplementarności i synergii różnych źródeł finansowania, w tym pomocy technicznej.

- (23) Dzięki wsparciu dla celów szczegółowych określonych w niniejszym rozporządzeniu, m. in. poprzez realizowanie celu polityki „Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych”, o którym mowa w rozporządzeniu (UE) 2021/1060, EFS+ będzie nadal wносить wkład w strategię rozwoju terytorialnego i lokalnego w celu wdrażania filaru. Będzie on wspierać narzędzia określone w art. 28 tego rozporządzenia, a tym samym również przyczyniać się do realizacji celu polityki „Europa bliższa obywatelom dzięki wspieraniu zrównoważonego i zintegrowanego rozwoju wszystkich rodzajów terytoriów i lokalnych inicjatyw”, o którym mowa w rozporządzeniu (UE) 2021/1060, w tym poprzez środki na rzecz ograniczania ubóstwa i na rzecz włączenia społecznego, z uwzględnieniem specyfiki regionów miejskich, wiejskich i przybrzeżnych z myślą o niwelowaniu nierówności społeczno-gospodarczych w miastach i regionach.
- (24) Aby zapewnić należytą realizację wymiaru społecznego Europy zgodnie z zasadami zapisanymi w filarze oraz zapewnić, by pewna minimalna kwota zasobów była skierowana do osób najbardziej potrzebujących, państwa członkowskie powinny przeznaczyć co najmniej 25 % swoich zasobów z komponentu EFS+ objętego zarządzaniem dzielonym na wspieranie włączenia społecznego.

⁽¹⁷⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/522 z dnia 24 marca 2021 r. w sprawie ustanowienia Programu działań Unii w dziedzinie zdrowia („Program UE dla zdrowia”) na lata 2021–2027 oraz uchylecia rozporządzenia (UE) nr 282/2014 (Dz. U. L 107 z 26.3.2021, s. 1).

⁽¹⁸⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/241 z dnia 12 lutego 2021 r. ustanawiające Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (Dz. U. L 57 z 18.2.2021, s. 17).

⁽¹⁹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/691 z dnia 28 kwietnia 2021 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Dostosowania do Globalizacji oraz uchylecia rozporządzenia (UE) nr 1307/2006 (Dz. U. L 153 z 3.5.2021, s. 48).

⁽²⁰⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/694 z dnia 29 kwietnia 2021 r. ustanawiające program „Cyfrowa Europa” oraz uchylające decyzję (UE) 2015/2240 (Dz. U. L 166 z 11.5.2021, s. 1).

⁽²¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/818 z dnia 20 maja 2021 r. ustanawiające program Kreatywna Europa (2021–2027) i uchylające rozporządzenie (UE) nr 1295/2013 (Dz. U. L 28.5.2021, s. 34).

⁽²²⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/888 z dnia 20 maja 2021 r. ustanawiające program „Europejski Korpus Solidarności” oraz uchylające rozporządzenia (UE) 2018/1475 i (UE) nr 375/2014 (Dz. U. L 202 z 8.6.2021, s. 32).

⁽²³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/240 z dnia 10 lutego 2021 r. ustanawiające Instrument Wsparcia Technicznego (Dz. U. L 57 z 18.2.2021, s. 1).

- (25) W celu rozwiązania problemu utrzymującego się wysokiego poziomu ubóstwa dzieci w Unii oraz stosownie do zasady 11 filaru, zgodnie z którą dzieci mają prawo do ochrony przed ubóstwem, a dzieci ze środowisk w niekorzystnej sytuacji mają prawo do szczególnych działań służących zwiększeniu równości szans, państwa członkowskie powinny zaprogramować odpowiednią kwotę swoich zasobów z komponentu EFS+ objętych zarządzaniem dzielonym na wdrożenie gwarancji dla dzieci w odniesieniu do działań na rzecz zwalczania ubóstwa dzieci, zgodnie z celami szczegółowymi EFS+, które pozwalają na programowanie zasobów na działania bezpośrednio wspierające równy dostęp dzieci do opieki, edukacji, opieki zdrowotnej, godnych warunków mieszkaniowych i odpowiedniego żywienia. Państwa członkowskie, w których średni wskaźnik dzieci w wieku poniżej 18 lat zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym w latach 2017–2019 był wyższy od średniej unijnej, według danych Eurostatu, powinny przeznaczyć co najmniej 5 % swoich zasobów z komponentu EFS+ objętych zarządzaniem dzielonym na takie działania. Operacje przyczyniające się do spełnienia tego wymogu koncentracji tematycznej powinny być zaliczane na poczet wymogu koncentracji tematycznej na poziomie 25 % w odniesieniu do włączenia społecznego, jeżeli są one programowane w ramach odpowiednich celów szczegółowych.
- (26) W celu ułatwienia sprzyjającej włączeniu odbudowy gospodarki po poważnym kryzysie oraz wspierania zatrudnienia ludzi młodych w zmieniających się realiach zawodowych i w świetle utrzymujących się wysokich poziomów bezrobocia i bierności zawodowej młodzieży w wielu państwach członkowskich i regionach, konieczne jest, aby wszystkie państwa członkowskie inwestowały odpowiednią kwotę ze swoich zasobów EFS+ w działania wspierające zatrudnienie i umiejętności ludzi młodych, w tym przez wdrażanie programów w ramach gwarancji dla młodzieży. W oparciu o działania wspierane z Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych w okresie programowania w latach 2014–2020 zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1304/2013⁽²⁴⁾, skierowane do indywidualnych osób, oraz po wyciągnięciu wniosków, państwa członkowskie powinny dalej wspierać dobrej jakości ścieżki reintegracji zawodowej i edukacyjnej oraz inwestować we wczesne zapobieganie i skuteczne działania informacyjne, w stosownych przypadkach priorytetowo traktując młode osoby długotrwale bezrobotne, bierne zawodowo i znajdujące się w niekorzystnej sytuacji, w tym za pomocą pracy z młodzieżą. Państwa członkowskie powinny też inwestować w środki mające na celu ułatwienie przejścia od etapu nauki szkolnej do etapu zatrudnienia, a także w odpowiednie zdolności służb zatrudnienia, aby zapewnić młodym ludziom kompleksowe wsparcie dostosowane do ich potrzeb i bardziej zindywidualizowane oferty. Dzięki pełnemu włączeniu Inicjatywy na rzecz zatrudnienia ludzi młodych do EFS+ realizacja ukierunkowanych działań na rzecz zatrudnienia ludzi młodych będzie skuteczniejsza i efektywniejsza, a zakres zostanie rozszerzony na środki i reformy strukturalne, zapewniając tym samym lepsze dopasowanie wsparcia finansowego Unii i wdrożenia wzmocnionej gwarancji dla młodzieży.

Podnoszenie umiejętności oraz zdobywanie nowych i różnorodnych umiejętności powinno pomóc młodym ludziom w wykorzystaniu możliwości, jakie dają im rozwijające się sektory, i przygotowaniu ich do zmieniającego się charakteru pracy, przy jednoczesnym wykorzystaniu możliwości wynikających z zielonej i cyfrowej transformacji oraz transformacji unijnych ekosystemów przemysłowych. W związku z tym państwa członkowskie, w których średni wskaźnik ludzi młodych w wieku od 15 do 29 lat, którzy nie pracują, nie kształcą się ani nie szkolą się, przekraczał w latach 2017–2019 średnią unijną, według danych Eurostatu, powinny przeznaczyć na te działania co najmniej 12,5 % swoich zasobów z komponentu EFS+ objętych zarządzaniem dzielonym.

- (27) Zgodnie z art. 349 TFUE i art. 2 Protokołu nr 6 w sprawie przepisów szczególnych dla Celu 6 w ramach Funduszy Strukturalnych w Finlandii, Norwegii i Szwecji załączone do Aktu przystąpienia z 1994 r.⁽²⁵⁾, regiony najbardziej oddalone oraz północne słabo zaludnione regiony są uprawnione do szczególnych działań w ramach wspólnych polityk i programów unijnych. Z uwagi na trwałe ograniczenia, takie jak depopulacja, regiony te wymagają specjalnego wsparcia.
- (28) Efektywna i skuteczna realizacja działań wspieranych z EFS+ zależy od dobrego zarządzania i partnerstwa między wszystkimi podmiotami na stosownych szczeblach terytorialnych a podmiotami społeczno-gospodarczymi, w szczególności partnerami społecznymi i organizacjami społeczeństwa obywatelskiego. Niezbędne jest zatem, aby państwa członkowskie przeznaczyły odpowiednią kwotę swoich zasobów z komponentu EFS+ objętych zarządzaniem dzielonym na zapewnienie znaczącego udziału partnerów społecznych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego we wdrażaniu komponentu EFS+ w ramach zarządzania dzielonego. Udział ten powinien obejmować odpowiednie podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, takie jak partnerzy działający na rzecz środowiska, organizacje pozarządowe, oraz podmioty odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób z niepełnosprawnościami, równouprawnienia płci i niedyskryminacji. Państwa członkowskie, do których skierowano w ramach zaleceń dla poszczególnych krajów zalecenie dotyczące budowania zdolności partnerów społecznych lub organizacji społeczeństwa obywatelskiego, powinny przeznaczyć na ten cel co najmniej 0,25 % swoich zasobów z komponentu EFS+ w ramach zarządzania dzielonego ze względu na szczególne potrzeby, jakie mają w tym obszarze.

⁽²⁴⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady nr 1304/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie Europejskiego Funduszu Społecznego i uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 1081/2006 (Dz. U. L 347 z 20.12.2013, s. 470).

⁽²⁵⁾ Dz. U. C 241 z 29.8.1994, s. 9.

- (29) Aby lepiej przygotować polityki na zmiany społeczne, a także wspierać innowacyjne rozwiązania i do nich zachęcać, niezwykle istotne jest wsparcie dla innowacji społecznych. W szczególności testowanie i ewaluacja innowacyjnych rozwiązań jeszcze przed zastosowaniem ich na dużą skalę ma kluczowe znaczenie dla zwiększenia efektywności polityk, a tym samym szczególne wsparcie ze strony EFS+ jest uzasadnione. Podmioty ekonomii społecznej mogłyby odgrywać jedną z kluczowych ról w realizacji innowacji społecznych i przyczynianiu się do odporności gospodarczej i społecznej. Definicja podmiotu ekonomii społecznej powinna być zgodna z definicjami zawartymi w prawie krajowym oraz z konkluzjami Rady z dnia 7 grudnia 2015 r. w sprawie propagowania ekonomii społecznej jako siły napędowej rozwoju gospodarczego i społecznego w Europie. Ponadto z myślą o zwiększeniu wzajemnego uczenia się oraz wymiany wiedzy i praktyk, należy zachęcać państwa członkowskie do kontynuowania działań w zakresie współpracy transnarodowej w ramach zarządzania dzielonego w obszarach zatrudnienia, kształcenia i szkolenia oraz włączenia społecznego, zgodnie z celami szczegółowymi EFS+.
- (30) Państwa członkowskie i Komisja powinny zapewnić, aby EFS+ przyczyniał się do promowania równości kobiet i mężczyzn zgodnie z art. 8 TFUE, w celu zwiększenia równego traktowania i szans kobiet i mężczyzn we wszystkich obszarach, w tym pod względem uczestnictwa w rynku pracy, zasad i warunków zatrudnienia oraz przebiegu kariery zawodowej. Powinny one też zapewniać, aby EFS+ wspierał równe szanse dla wszystkich bez dyskryminacji, zgodnie z art. 10 TFUE, wspierał włączenie społeczne osób z niepełnosprawnościami na równi z innymi osobami, a także przyczyniał się do wdrożenia Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych przyjętej dnia 13 grudnia 2006 r. w Nowym Jorku. EFS+ powinien przyczyniać się do promowania dostępności dla osób z niepełnosprawnościami w celu poprawy integracji na rynku pracy oraz w systemie kształcenia i szkolenia, a tym samym zwiększenia ich włączenia we wszystkie sfery życia. Wspieranie takiej dostępności należy brać pod uwagę we wszystkich wymiarach i na wszystkich etapach przygotowania, monitorowania, wdrażania i ewaluacji programów, w sposób terminowy i spójny, a jednocześnie zapewniać podejmowanie działań szczególnych promujących równouprawnienie płci i równe szanse. EFS+ powinien też wspierać przechodzenie od opieki stacjonarnej lub instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej, zwłaszcza w przypadku osób, które spotykają się z dyskryminacją z wielu przyczyn jednocześnie. EFS+ nie powinien wspierać działań przyczyniających się do segregacji lub wykluczenia społecznego. Rozporządzenie (UE) 2021/1060 przewiduje, że zasady kwalifikowalności wydatków mają być ustalane na szczeblu krajowym, z pewnymi wyjątkami wymagającymi określenia przepisów szczegółowych w odniesieniu do komponentu EFS+ objętym zarządzaniem dzielonym.
- (31) Wszystkie operacje powinny być wybierane i wdrażane zgodnie z Kartą praw podstawowych Unii Europejskiej (zwana dalej „Kartą”). Komisja powinna dołożyć wszelkich starań, by zapewnić terminowe rozpatrywanie skarg, w tym skarg dotyczących naruszeń Karty, i powinna informować skarżącego o wynikach swojej oceny zgodnie z komunikatem Komisji z dnia 19 stycznia 2017 r. zatytułowanym „Prawo Unii: lepsze wyniki dzięki lepszemu stosowaniu”.
- (32) Aby zmniejszyć obciążenie administracyjne związane ze zbieraniem danych, wymogi sprawozdawcze powinny być jak najprostsze. Jeżeli dane takie są dostępne w rejestrach, państwa członkowskie powinny mieć możliwość zezwolenia instytucjom zarządzającym na zbieranie danych z rejestrów.
- (33) W odniesieniu do przetwarzania danych osobowych w ramach niniejszego rozporządzenia krajowi administratorzy danych powinni wykonywać swoje zadania do celów niniejszego rozporządzenia zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679⁽²⁶⁾. Należy zagwarantować godność i poszanowanie prywatności odbiorców końcowych operacji w ramach celu szczegółowego „przeciwdziałanie deprywacji materialnej przez udzielanie pomocy żywnościowej lub podstawowej pomocy materialnej osobom najbardziej potrzebującym, w tym dzieciom, oraz zapewnianie środków towarzyszących wspierających ich włączenie społeczne”. Aby uniknąć stygmatyzacji, od osób otrzymujących żywność lub podstawową pomoc materialną nie należy wymagać identyfikacji w momencie otrzymywania wsparcia oraz podczas udziału w badaniach dotyczących osób najbardziej potrzebujących, które skorzystały z EFS+.

⁽²⁶⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE (ogólne rozporządzenie o ochronie danych) (Dz.U. L 119 z 4.5.2016, s. 1).

- (34) Eksperymenty społeczne polegają na testowaniu projektów o małej skali, co umożliwia zebranie dowodów sprawdzających wykonalność innowacji społecznych. Powinna istnieć możliwość testowania pomysłów na szczeblu lokalnym i należy do tego zachęcać oraz, w stosownych przypadkach, zapewnić możliwość rozwijania na szerszą skalę tych pomysłów, które są wykonalne, lub przenoszenia ich do innych kontekstów w różnych regionach lub państwach członkowskich przy wsparciu finansowym z EFS+ lub w połączeniu z innymi źródłami.
- (35) Rozporządzenie w sprawie EFS+ określa przepisy mające na celu umożliwienie pracownikom swobody przemieszczania się na niedyskryminacyjnych zasadach przez zapewnienie ścisłej współpracy publicznych służb zatrudnienia państw członkowskich, Komisji i partnerów społecznych. Europejska sieć służb zatrudnienia powinna wspierać lepsze funkcjonowanie rynków pracy przez ułatwianie transgranicznej mobilności pracowników, w szczególności za pomocą partnerstw transgranicznych, i zapewnianie większej przejrzystości informacji na rynkach pracy. W zakres EFS+ powinno wchodzić rozwijanie i wspieranie ukierunkowanych programów mobilności mających na celu obsadzanie wolnych miejsc pracy w tych obszarach rynku, w których zidentyfikowano braki.
- (36) Brak dostępu do finansowania dla mikroprzedsiębiorstw, przedsiębiorstw społecznych i ekonomii społecznej jest jedną z głównych przeszkód dla zakładania przedsiębiorstw, w szczególności wśród osób najbardziej oddalonych od rynku pracy. W ramach komponentu EaSI, niniejsze rozporządzenie powinno określić przepisy służące stworzeniu rynkowego ekosystemu w celu zwiększenia podaży i dostępności finansowania dla przedsiębiorstw społecznych, a także zaspokojenia potrzeb osób, które tego najbardziej potrzebują, w szczególności osób bezrobotnych, kobiet i osób znajdujących się w trudnej sytuacji, które chcą założyć lub rozwijać mikroprzedsiębiorstwo. Ten cel będzie również realizowany za pomocą instrumentów finansowych i gwarancji budżetowej w ramach segmentu polityki dotyczącego inwestycji społecznych i umiejętności Funduszu InvestEU. Podmioty ekonomii społecznej, jeżeli są zdefiniowane w prawie krajowym, powinny być w kontekście komponentu EaSI uznawane za przedsiębiorstwa społeczne, niezależnie od ich statusu prawnego, o ile przedsiębiorstwa te są objęte definicją przedsiębiorstwa społecznego przewidzianą w niniejszym rozporządzeniu.
- (37) Podmioty działające na rynku inwestycji społecznych, w tym podmioty charytatywne, mogłyby odegrać kluczową rolę w osiągnięciu kilku celów EFS+, ponieważ oferują one finansowanie, jak również innowacyjne i uzupełniające podejścia do walki z wykluczeniem społecznym i ubóstwem, ograniczania bezrobocia i przyczyniania się do realizacji celów ONZ dotyczących zrównoważonego rozwoju. Te podmioty charytatywne, takie jak fundacje i darczyńcy, powinny zatem uczestniczyć w działaniach EFS+, stosownie do sytuacji i o ile nie realizują programu politycznego lub społecznego sprzecznego z ideałami Unii, w szczególności w działaniach, które mają na celu rozwijanie ekosystemu rynku inwestycji społecznych.
- (38) W odniesieniu do rozwoju infrastruktury społecznej i powiązanych usług niezbędne są wytyczne w ramach komponentu EaSI, w szczególności w odniesieniu do mieszkalnictwa socjalnego, opieki nad dziećmi i edukacji, opieki zdrowotnej i opieki długoterminowej, w tym usług wspomagających przejście z usług opieki instytucjonalnej do usług opieki rodzinnej i środowiskowej oraz z uwzględnieniem wymogów w zakresie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.
- (39) Odzwierciedlając znaczenie przeciwdziałania zmianie klimatu zgodnie z zobowiązaniami Unii na rzecz realizacji porozumienia paryskiego przyjętego na podstawie Ramowej konwencji ONZ w sprawie zmian klimatu ⁽²⁷⁾ oraz realizacji celów ONZ dotyczących zrównoważonego rozwoju, niniejsze rozporządzenie powinno przyczyniać się do uwzględnienia działań w dziedzinie klimatu i do osiągnięcia celu ogólnego zakładającego, że 30 % wydatków budżetowych Unii zostanie przeznaczonych na wspieranie celów klimatycznych. Stosowne działania zostaną określone na etapie przygotowania i wdrażania oraz ponownie ocenione w ramach ewaluacji śródkresowej.
- (40) Zgodnie z decyzją Rady 2013/755/UE ⁽²⁸⁾ osoby i podmioty mające siedzibę w krajach i terytoriach zamorskich kwalifikują się do finansowania z zastrzeżeniem zasad i celów komponentu EaSI oraz uzgodnień mających zastosowanie do państwa członkowskiego, z którym dane kraje i terytoria zamorskie są powiązane.
- (41) Państwa trzecie będące członkami Europejskiego Obszaru Gospodarczego mogą uczestniczyć w programach unijnych w ramach współpracy ustanowionej na mocy Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym ⁽²⁹⁾, które przewiduje wdrażanie programów na podstawie decyzji wydanej na mocy tego porozumienia. Państwa trzecie mogą również uczestniczyć w tych programach na podstawie innych instrumentów prawnych. W niniejszym rozporządzeniu należy wprowadzić odpowiedni przepis szczególnie zobowiązujący państwa trzecie do przyznania właściwemu urzędnikowi zatwierdzającemu, Europejskiemu Urzędowi ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych (OLAF) oraz Trybunałowi Obrachunkowemu, praw i dostępu niezbędnych do wykonywania w pełni ich odpowiednich kompetencji.

⁽²⁷⁾ Dz. U. L 282 z 19.10.2016, s. 4.

⁽²⁸⁾ Decyzja Rady 2013/755/UE z dnia 25 listopada 2013 r. w sprawie stowarzyszenia krajów i terytoriów zamorskich z Unią Europejską („decyzja o stowarzyszeniu zamorskim”) (Dz.U. L 344 z 19.12.2013, s. 1).

⁽²⁹⁾ Dz. U. L 1 z 3.1.1994, s. 3.

- (42) Należy określić wskaźniki do celów sprawozdawczości w ramach komponentu EaSI. Wskaźniki te powinny być oparte na produktach, obiektywne, łatwe do wyszukania i proporcjonalne do udziału komponentu EaSI w całym EFS+. Powinny one obejmować cele operacyjne i działania w zakresie finansowania w ramach komponentu EaSI, bez konieczności ustalania odpowiednich celów końcowych.
- (43) Zgodnie z rozporządzeniem finansowym, rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013⁽³⁰⁾ i rozporządzeniami Rady (WE, Euratom) nr 2988/95⁽³¹⁾, (Euratom, WE) nr 2185/96⁽³²⁾ i (UE) 2017/1939⁽³³⁾ interesy finansowe Unii należy chronić za pomocą proporcjonalnych środków, w tym środków w zakresie zapobiegania nieprawidłowościom – w tym nadużyciom finansowym – ich wykrywania, korygowania i prowadzenia w ich sprawie postępowań, odzyskiwania środków utraconych, nienależnie wypłaconych lub nieodpowiednio wykorzystanych oraz, w stosownych przypadkach, nakładania kar administracyjnych. W szczególności, zgodnie z rozporządzeniami (Euratom, WE) nr 2185/96 i (UE, Euratom) nr 883/2013, Europejski OLAF jest uprawniony do prowadzenia dochodzeń administracyjnych, w tym kontroli na miejscu i inspekcji, w celu ustalenia, czy miały miejsce nadużycia finansowe, korupcja lub wszelka inna nielegalna działalność na szkodę interesów finansowych Unii.

Zgodnie z rozporządzeniem Rady (UE) 2017/1939 Prokuratura Europejska (EPPO) jest uprawniona do prowadzenia postępowań przygotowawczych oraz wnoszenia i popierania oskarżeń w sprawie przestępstw naruszających interesy finansowe Unii, jak przewidziano w dyrektywie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371⁽³⁴⁾. Zgodnie z rozporządzeniem finansowym każda osoba lub podmiot, które otrzymują środki finansowe Unii, mają w pełni współpracować w celu ochrony interesów finansowych Unii, przyznać Komisji, OLAF, Trybunałowi Obrachunkowemu oraz, w przypadku państw członkowskich, które uczestniczą we wzmocnionej współpracy na podstawie rozporządzenia (UE) 2017/1939, EPPO, niezbędne prawa i dostęp, a także zapewniać, aby wszelkie osoby trzecie uczestniczące we wdrażaniu środków finansowych Unii przyznały tym organom równoważne prawa.

- (44) Do niniejszego rozporządzenia zastosowanie mają horyzontalne zasady finansowe przyjęte przez Parlament Europejski i Radę na podstawie art. 322 TFUE. Zasady te zostały ustanowione w rozporządzeniu finansowym i określają w szczególności procedurę uchwalania i wykonywania budżetu w drodze dotacji, nagród, zamówień i zarządzania pośredniego oraz przewidują kontrolę odpowiedzialności podmiotów upoważnionych do działań finansowych. Zasady przyjęte na podstawie art. 322 TFUE obejmują także ogólny system warunkowości służący ochronie budżetu Unii.
- (45) Ponieważ cele niniejszego rozporządzenia, mianowicie zwiększanie skuteczności rynków pracy, wspieranie równego dostępu do dobrej jakości zatrudnienia, poprawa równego dostępu do kształcenia i szkolenia i poprawa ich jakości, wspieranie włączenia społecznego oraz przyczynianie się do eliminacji ubóstwa, a także cele realizowane w ramach komponentu EaSI nie mogą zostać osiągnięte w sposób wystarczający przez państwa członkowskie, natomiast ze względu na rozmiary lub skutki działania możliwe jest ich lepsze osiągnięcie na poziomie Unii, może ona podjąć działania zgodnie z zasadą pomocniczości określoną w art. 5 Traktatu o Unii Europejskiej. Zgodnie z zasadą proporcjonalności określoną w tym artykule niniejsze rozporządzenie nie wykracza poza to, co jest konieczne do osiągnięcia tych celów.
- (46) W celu zmiany niektórych, innych niż istotne, elementów niniejszego rozporządzenia należy przekazać Komisji uprawnienia do przyjmowania aktów zgodnie z art. 290 TFUE w odniesieniu do zmiany i uzupełnienia załączników dotyczących wskaźników. Szczególnie ważne jest, aby w czasie prac przygotowawczych Komisja prowadziła stosowne konsultacje, w tym na poziomie ekspertów, oraz aby konsultacje te prowadzone były zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie lepszego stanowienia

⁽³⁰⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013 z dnia 11 września 2013 r. dotyczące dochodzeń prowadzonych przez Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) oraz uchylające rozporządzenie (WE) nr 1073/1999 Parlamentu Europejskiego i Rady i rozporządzenie Rady (Euratom) nr 1074/1999 (Dz.U. L 248 z 18.9.2013, s. 1).

⁽³¹⁾ Rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 2988/95 z dnia 18 grudnia 1995 r. w sprawie ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich (Dz.U. L 312 z 23.12.1995, s. 1).

⁽³²⁾ Rozporządzenie Rady (Euratom, WE) nr 2185/96 z dnia 11 listopada 1996 r. w sprawie kontroli na miejscu oraz inspekcji przeprowadzanych przez Komisję w celu ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich przed nadużyciami finansowymi i innymi nieprawidłowościami (Dz.U. L 292 z 15.11.1996, s. 2).

⁽³³⁾ Rozporządzenie Rady (UE) 2017/1939 z dnia 12 października 2017 r. wdrażające wzmocnioną współpracę w zakresie ustanowienia Prokuratury Europejskiej (EPPO) (Dz.U. L 283 z 31.10.2017, s. 1).

⁽³⁴⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1371 z dnia 5 lipca 2017 r. w sprawie zwalczania za pośrednictwem prawa karnego nadużyć na szkodę interesów finansowych Unii (Dz.U. L 198 z 28.7.2017, s. 29).

prawa⁽³⁵⁾. W szczególności, aby zapewnić Parlamentowi Europejskiemu i Radzie udział na równych zasadach w przygotowaniu aktów delegowanych, instytucje te otrzymują wszelkie dokumenty w tym samym czasie co eksperci państw członkowskich, a eksperci tych instytucji mogą systematycznie brać udział w posiedzeniach grup eksperckich Komisji zajmujących się przygotowaniem aktów delegowanych.

- (47) W celu zapewnienia jednolitych warunków wykonywania niniejszego rozporządzenia należy powierzyć Komisji uprawnienia wykonawcze. Uprawnienia wykonawcze w odniesieniu do wzoru ustrukturyzowanego badania dotyczącego odbiorców końcowych z uwagi na charakter tego modelu powinny być wykonywane zgodnie z procedurą doradczą, o której mowa w art. 4 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011⁽³⁶⁾.
- (48) W celu umożliwienia szybkiego reagowania na wyjątkowe lub nadzwyczajne okoliczności, jak wskazano w pakcie stabilności i wzrostu, które mogą wystąpić w okresie programowania, należy powierzyć Komisji uprawnienia wykonawcze do przyjmowania środków tymczasowych, aby ułatwić wykorzystanie wsparcia z EFS+ w odpowiedzi na takie okoliczności przez okres nieprzekraczający 18 miesięcy. Komisja powinna przyjmować środki, które są najstosowniejsze w świetle wyjątkowych i nadzwyczajnych okoliczności, w jakich znalazło się dane państwo członkowskie, przy jednoczesnym zachowaniu celów EFS+, nie powinno to jednak obejmować zmian w wymogach koncentracji tematycznej. Ponadto należy powierzyć Komisji uprawnienia wykonawcze w odniesieniu do środków tymczasowych dotyczących wykorzystania wsparcia z EFS+ w odpowiedzi na wyjątkowe lub nadzwyczajne okoliczności; powinny być one przyjmowane bez procedury komitetowej, ze względu na fakt, że zakres stosowania tych środków jest określony w pakcie stabilności i wzrostu oraz jest ograniczony do środków określonych w niniejszym rozporządzeniu. Komisja powinna również monitorować wdrażanie tych środków tymczasowych i oceniać ich stosowność. W przypadku gdy Komisja uzna za konieczne wprowadzenie zmiany w niniejszym rozporządzeniu ze względu na wyjątkowe lub nadzwyczajne okoliczności, zakres zmiany nie powinien obejmować wymogów koncentracji tematycznej związanych z zatrudnieniem osób młodych ani wsparcia dla osób najbardziej potrzebujących ze względu na fakt, że osoby młode oraz osoby najbardziej potrzebujące są często najbardziej dotknięte takimi sytuacjami kryzysowymi. W związku z tym należy zapewnić, aby te grupy docelowe nadal otrzymywały odpowiednią kwotę wsparcia.
- (49) W zarządzaniu EFS+ Komisję powinien wspomagać komitet, o którym mowa w art. 163 TFUE (zwany dalej „Komitetem EFS+”). Aby umożliwić Komitetowi EFS+ dostęp do wszystkich niezbędnych informacji i uzyskanie szerokiej gamy opinii odpowiednich zainteresowanych stron, Komitet EFS+ powinien mieć możliwość zapraszania przedstawicieli bez prawa głosu, pod warunkiem że porządek obrad wymaga ich udziału, w tym przedstawicieli Europejskiego Banku Inwestycyjnego i Europejskiego Funduszu Inwestycyjnego oraz odpowiednich organizacji społeczeństwa obywatelskiego.
- (50) Aby zapewnić dalsze uwzględnianie specyfiki każdego komponentu EFS+, Komitet EFS+ powinien utworzyć grupy robocze dla każdego z komponentów EFS+. Skład i zadania tych grup roboczych mają zostać określone przez Komitet EFS+. Grupy robocze powinny mieć możliwość zapraszania na swoje posiedzenia przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego, a także innych zainteresowanych stron. Zadania grup roboczych mogą obejmować zapewnianie koordynacji i współpracy między organami państw członkowskich a Komisją w zakresie wdrażania EFS+, w tym konsultacje w sprawie programu prac komponentu EaSI, monitorowanie wdrażania każdego komponentu EFS+, wymianę doświadczeń i dobrych praktyk w ramach komponentów EFS+ i pomiędzy nimi oraz wspieranie potencjalnych synergii z innymi programami Unii.
- (51) W celu zapewnienia większej przejrzystości w wykonywaniu niniejszego rozporządzenia Komisja powinna ustanowić niezbędne powiązania z odpowiednimi komitetami politycznymi działającymi w dziedzinie polityki społecznej i zatrudnieniowej, takimi jak Komitet ds. Zatrudnienia i Komitet Ochrony Socjalnej lub Komitet Doradczy ds. Bezpieczeństwa i Ochrony Zdrowia w Miejscu Pracy.
- (52) Zgodnie z art. 193 ust. 2 rozporządzenia finansowego dotacji można udzielić na działanie, które już się rozpoczęło, pod warunkiem że wnioskodawca może wykazać potrzebę rozpoczęcia działania przed podpisaniem umowy o udzielenie dotacji. Jednakże koszty poniesione przed dniem przedłożenia wniosku o udzielenie dotacji nie są kwalifikowalne, z wyjątkiem należycie uzasadnionych sytuacji wyjątkowych. Aby uniknąć zakłóceń w udzielaniu unijnego wsparcia, które mogłyby zaszkodzić interesom Unii, należy przewidzieć możliwość, by w decyzji w sprawie

⁽³⁵⁾ Dz.U. L 123 z 12.5.2016, s. 1.

⁽³⁶⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 182/2011 z dnia 16 lutego 2011 r. ustanawiające przepisy i zasady ogólne dotyczące trybu kontroli przez państwa członkowskie wykonywania uprawnień wykonawczych przez Komisję (Dz.U. L 55 z 28.2.2011, s. 13).

finansowania – w ograniczonym okresie na początku wieloletnich ram finansowych na lata 2021–2027 i wyłącznie w należycie uzasadnionych przypadkach – dopuścić kwalifikowalność działań i kosztów od początku roku budżetowego 2021, nawet jeżeli działania te zostały zrealizowane, a koszty poniesione przed przedłożeniem wniosku o udzielenie dotacji.

- (53) Należy zatem uchylić rozporządzenie (UE) nr 1296/2013.
- (54) Aby zapewnić ciągłość udzielania wsparcia w odpowiednim obszarze polityki i umożliwić rozpoczęcie realizowania działań od początku obowiązywania wieloletnich ram finansowych na lata 2021–2027, niniejsze rozporządzenie powinno wejść w życie w trybie pilnym następnego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* i być stosowane w odniesieniu do komponentu EaSI z mocą wsteczną od dnia 1 stycznia 2021 r.,

PRZYJMUJĄ NINIEJSZE ROZPORZĄDZENIE:

SPIS TREŚCI

Część I	Przepisy ogólne
Artykuł 1	Przedmiot
Artykuł 2	Definicje
Artykuł 3	Cele ogólne EFS+ i metody wdrażania
Artykuł 4	Cele szczegółowe EFS+
Artykuł 5	Budżet
Artykuł 6	Równouprawnienie płci, równe szanse i niedyskryminacja
Część II	Wdrażanie w ramach zarządzania dzielonego
Rozdział I	Wspólne przepisy dotyczące programowania
Artykuł 7	Spójność i koncentracja tematyczna
Artykuł 8	Przestrzeganie Karty
Artykuł 9	Partnerstwo
Artykuł 10	Wsparcie dla osób najbardziej potrzebujących
Artykuł 11	Wsparcie na zatrudnienie ludzi młodych
Artykuł 12	Wsparcie na rzecz stosownych zaleceń dla poszczególnych krajów
Rozdział II	Wsparcie ogólne z komponentu EFS+ objętego zarządzaniem dzielonym
Artykuł 13	Zakres stosowania
Artykuł 14	Innowacyjne działania społeczne
Artykuł 15	Współpraca transnarodowa
Artykuł 16	Kwalifikowalność
Artykuł 17	Wskaźniki i sprawozdawczość
Rozdział III	Wsparcie z EFS+ na przeciwdziałanie deprawacji materialnej
Artykuł 18	Zakres stosowania
Artykuł 19	Zasady
Artykuł 20	Treść priorytetu
Artykuł 21	Kwalifikowalność operacji
Artykuł 22	Kwalifikowalność wydatków
Artykuł 23	Wskaźniki i sprawozdawczość
Artykuł 24	Audyt
Część III	Wdrażanie w ramach zarządzania bezpośredniego i pośredniego
Rozdział I	Cele operacyjne
Artykuł 25	Cele operacyjne
Rozdział II	Kwalifikowalność
Artykuł 26	Działania kwalifikowalne
Artykuł 27	Kwalifikujące się podmioty
Artykuł 28	Zasady horyzontalne
Artykuł 29	Udział państw trzecich
Rozdział III	Przepisy ogólne
Artykuł 30	Formy finansowania unijnego i metody wdrażania
Artykuł 31	Program prac

Artykuł 32 Monitorowanie i sprawozdawczość

Artykuł 33 Ochrona interesów finansowych Unii

Artykuł 34 Ewaluacja

Artykuł 35 Audyty

Artykuł 36 Informacja, komunikacja i promocja

Część IV Przepisy końcowe

Artykuł 37 Wykonywanie przekazanych uprawnień

Artykuł 38 Procedura komitetowa dla komponentu EFS+ objętego zarządzaniem dzielonym

Artykuł 39 Komitet utworzony na mocy art. 163 TFUE

Artykuł 40 Przepisy przejściowe dla komponentu EFS+ objętego zarządzaniem dzielonym

Artykuł 41 Przepisy przejściowe dla komponentu EaSI

Artykuł 42 Wejście w życie

ZAŁĄCZNIK I Wspólne wskaźniki dotyczące wsparcia ogólnego z komponentu EFS+ objętego zarządzaniem dzielonym

ZAŁĄCZNIK II Wspólne wskaźniki dotyczące działań w ramach EFS+ ukierunkowanych na włączenie społeczne osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. l), zgodnie z art. 7 ust. 5 akapit pierwszy

ZAŁĄCZNIK III Wspólne wskaźniki dotyczące wsparcia z EFS+ na przeciwdziałanie deprivacji materialnej

ZAŁĄCZNIK IV Wskaźniki dotyczące komponentu EaSI

CZĘŚĆ I

PRZEPISY OGÓLNE

Artykuł 1

Przedmiot

Niniejsze rozporządzenie ustanawia Europejski Fundusz Społeczny Plus (EFS+), który obejmuje dwa komponenty: komponent objęty zarządzaniem dzielonym (zwany dalej „komponentem EFS+ objętym zarządzaniem dzielonym”) oraz komponent „Zatrudnienie i innowacje społeczne” (zwany dalej „komponentem EaSI”).

Niniejsze rozporządzenie określa cele EFS+, jego budżet na lata 2021–2027, metody wdrażania, formy finansowania unijnego oraz zasady dotyczące przyznawania takiego finansowania.

Artykuł 2

Definicje

1. Do celów niniejszego rozporządzenia stosuje się następujące definicje:
 - 1) „uczenie się przez całe życie” oznacza wszystkie formy uczenia się, a mianowicie formalne, pozaformalne i nieformalne, odbywające się na wszystkich etapach życia, którego wynikiem jest rozwój lub aktualizacja wiedzy, umiejętności, kompetencji i postaw lub uczestnictwo w życiu społecznym w perspektywie osobistej, obywatelskiej, kulturowej, społecznej lub zawodowej, w tym korzystanie z usług poradnictwa i doradztwa; obejmuje wczesną edukację i opiekę nad dzieckiem, kształcenie ogólne, kształcenie i szkolenie zawodowe, kształcenie na poziomie wyższym, edukację dorosłych, pracę z młodzieżą i inne formy uczenia się poza formalnym kształceniem i szkoleniem oraz co do zasady promuje współpracę międzysektorową i elastyczne ścieżki uczenia się;
 - 2) „obywatel państwa trzeciego” oznacza osobę niebędącą obywatelem Unii, w tym bezpaństwowców i osoby o nieokreślonym obywatelstwie;
 - 3) „podstawowa pomoc materialna” oznacza towary, które zaspokajają podstawowe potrzeby człowieka i są niezbędne do godnego życia, takie jak odzież, środki higieny, w tym produkty higieniczne dla kobiet, i materiały szkolne;
 - 4) „grupa w niekorzystnej sytuacji” oznacza grupę osób w trudnej sytuacji w tym osoby doświadczające ubóstwa, wykluczenia społecznego lub dyskryminacji w wielu wymiarach lub zagrożone takimi zjawiskami;
 - 5) „kompetencje kluczowe” oznaczają wiedzę, umiejętności i kompetencje niezbędne wszystkim ludziom, na każdym etapie ich życia, do osobistego rozwoju i spełnienia, zatrudnienia, włączenia społecznego i aktywnej postawy obywatelskiej, a mianowicie umiejętność czytania i pisania; wielojęzyczność; matematyka, nauki przyrodnicze, technologia, sztuka i inżynieria; kompetencje cyfrowe; umiejętność korzystania z mediów; umiejętności personalne, umiejętności społeczne i zdolność do uczenia się; umiejętności w zakresie aktywnej postawy obywatelskiej; przedsiębiorczość; kulturowa i międzykulturowa wrażliwość i ekspresja oraz myślenie krytyczne;
 - 6) „osoby najbardziej potrzebujące” oznaczają osoby fizyczne, w tym osoby indywidualne, rodziny, gospodarstwa domowe lub grupy osób, w tym dzieci znajdujące się w trudnej sytuacji i osoby bezdomne, których potrzeba uzyskania pomocy została stwierdzona na podstawie obiektywnych kryteriów określonych przez właściwe władze krajowe w konsultacji z odpowiednimi zainteresowanymi stronami, przy jednoczesnym unikaniu konfliktu interesów, oraz mogących zawierać elementy umożliwiające dotarcie do osób najbardziej potrzebujących na pewnych obszarach geograficznych;
 - 7) „odbiorcy końcowi” oznaczają osoby najbardziej potrzebujące, które otrzymują wsparcie określone w art. 4 ust. 1 lit. m);
 - 8) „innowacja społeczna” oznacza działanie, które zarówno w odniesieniu do swoich celów, jak i środków ma społeczny charakter, a w szczególności każde działanie odnoszące się do rozwoju i realizacji nowych idei dotyczących produktów, usług, praktyk i modeli, które to działanie jednocześnie zaspokaja potrzeby społeczne i tworzy nowe relacje społeczne lub współpracę społeczną między organizacjami publicznymi, społeczeństwa obywatelskiego lub prywatnymi, i w ten sposób przynosi korzyści społeczeństwu oraz zwiększa jego zdolność do działania;

- 9) „środek towarzyszący” oznacza działanie wykraczające poza dystrybucję żywności lub podstawowej pomocy materialnej, mające na celu przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i przyczynienie się do wyeliminowania ubóstwa, takie jak kierowanie osób do służb świadczących usługi społeczne i zdrowotne, w tym wsparcie psychologiczne, lub świadczenie takich usług, udzielanie stosownych informacji na temat usług publicznych lub udzielanie porad dotyczących gospodarowania budżetem domowym;
- 10) „eksperyment społeczny” oznacza interwencję w zakresie polityki, która służy podjęciu innowacyjnych działań w odpowiedzi na potrzeby społeczne i jest realizowana na małą skalę i w warunkach zapewniających możliwość mierzenia jej wpływu, zanim zostanie wdrożona w innych kontekstach, w tym geograficznych i sektorowych, lub w większej skali, jeżeli jej rezultaty okażą się pozytywne;
- 11) „partnerstwo transgraniczne” oznacza strukturę współpracy między publicznymi służbami zatrudnienia, partnerami społecznymi lub społeczeństwem obywatelskim, zlokalizowaną w co najmniej dwóch państwach członkowskich;
- 12) „mikroprzedsiębiorstwo” oznacza przedsiębiorstwo, które zatrudnia mniej niż 10 pracowników i którego obrót roczny lub bilans roczny wynosi mniej niż 2 000 000 EUR;
- 13) „przedsiębiorstwo społeczne” oznacza przedsiębiorstwo, niezależnie od jego formy prawnej, w tym podmioty ekonomicznej, lub osobę fizyczną, które:
 - a) zgodnie z umową spółki, statutem spółki lub innym dokumentem prawnym, który może skutkować odpowiedzialnością na podstawie przepisów państwa członkowskiego, w którym przedsiębiorstwo społeczne ma siedzibę, ma za główny cel społeczny osiąganie wymiernych, pozytywnych skutków społecznych, które mogą obejmować skutki środowiskowe, raczej niż generowanie zysków do innych celów, oraz które świadczy usługi lub dostarcza towary przynoszące zysk społeczny lub stosuje metody wytwarzania towarów lub usług, które urzeczywistniają cele społeczne;
 - b) wykorzystuje swoje zyski przede wszystkim do osiągnięcia swojego głównego celu społecznego i posiada z góry określone procedury i zasady, które zapewniają, by podział zysków nie wpływał negatywnie na główny cel społeczny;
 - c) jest zarządzane w przedsiębiorczy, partycypacyjny, odpowiedzialny i przejrzysty sposób, w szczególności przez włączanie pracowników, klientów i zainteresowanych stron, na których działalność gospodarcza przez nie prowadzona ma wpływ;
- 14) „wartość odniesienia” oznacza wartość wykorzystywaną do określenia celów końcowych w zakresie wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników rezultatu oraz opartą na istniejących lub wcześniejszych podobnych interwencjach;
- 15) „koszt zakupu żywności lub podstawowej pomocy materialnej” oznacza faktyczny koszt związany z zakupem żywności lub podstawowej pomocy materialnej przez beneficjenta; koszt ten nie jest ograniczony do ceny żywności lub podstawowej pomocy materialnej;
- 16) „mikrofinansowanie” obejmuje gwarancje, mikrokredyty, finansowanie kapitałowe i quasi-kapitałowe, połączone z towarzyszącymi usługami rozwoju biznesu, takimi jak usługi świadczone w formie doradztwa indywidualnego, szkolenia i mentoringu, skierowane do osób i mikroprzedsiębiorstw mających trudności z dostępem do kredytów na potrzeby działalności zawodowej oraz przynoszącej dochody;
- 17) „działanie łączone” oznacza działanie wspierane z budżetu Unii, w tym działanie w ramach instrumentu łączonego lub platformy łączonej zdefiniowanych w art. 2 pkt 6 rozporządzenia finansowego, łączące bezzwrotne formy wsparcia lub instrumenty finansowe z budżetu Unii ze zwrotnymi formami wsparcia z instytucji finansowania rozwoju lub innych publicznych instytucji finansowych, a także z komercyjnych instytucji finansowych i od inwestorów;
- 18) „podmiot prawny” oznacza osobę fizyczną lub prawną utworzoną i uznaną za taką na mocy prawa unijnego, krajowego, lub międzynarodowego, która posiada osobowość prawną i zdolność do działania we własnym imieniu, wykonywania praw i podlegania obowiązkowi, lub podmiot nieposiadający osobowości prawnej, o którym mowa w art. 197 ust. 2 lit. c) rozporządzenia finansowego;
- 19) „wspólny wskaźnik rezultatu bezpośredniego” oznacza wspólny wskaźnik rezultatu, który mierzy skutki w okresie czterech tygodni od dnia, w którym uczestnik zakończył udział w operacji;
- 20) „wspólny wskaźnik rezultatu długoterminowego” oznacza wspólny wskaźnik rezultatu, który mierzy skutki po upływie sześciu miesięcy od dnia, w którym uczestnik zakończył udział w operacji.

2. Definicje zawarte w art. 2 rozporządzenia (UE) 2021/1060 mają również zastosowanie do komponentu EFS+ objętego zarządzaniem dzielonym.

Artykuł 3

Cele ogólne EFS+ i metody wdrażania

1. Celem EFS+ jest wspieranie państw członkowskich i regionów w dążeniu do wysokich poziomów zatrudnienia, sprawiedliwej ochrony socjalnej oraz wykwalifikowanej i odpornej siły roboczej przygotowanej na przyszły świat pracy, a także integracyjnych i spójnych społeczeństw, które dążą do wyeliminowania ubóstwa i do urzeczywistnienia zasad określonych w Europejskim filarze praw socjalnych.
2. EFS+ wspiera i uzupełnia polityki państw członkowskich oraz wnosi wartość dodaną w te polityki w celu zapewnienia równych szans, równego dostępu do rynku pracy, sprawiedliwych i wysokiej jakości warunków pracy, ochrony socjalnej i włączenia społecznego, w szczególności z naciskiem na wysokiej jakości, włączające kształcenie i szkolenie, uczenie się przez całe życie, inwestycje w dzieci i ludzi młodych oraz dostęp do podstawowych usług.
3. EFS+ jest wdrażany:
 - a) w ramach zarządzania dzielonego – w odniesieniu do części pomocy, która odpowiada celom szczegółowym określonym w art. 4 ust. 1 (komponent EFS+ objęty zarządzaniem dzielonym); oraz
 - b) w ramach zarządzania bezpośredniego i pośredniego – w odniesieniu do części pomocy, która odpowiada celom określonym w art. 4 ust. 1 i art. 25 (komponent EaSI).

Artykuł 4

Cele szczegółowe EFS+

1. EFS+ wspiera następujące cele szczegółowe w obszarach polityki dotyczących zatrudnienia i mobilności pracowników, kształcenia, włączenia społecznego, w tym przyczyniania się do eliminowania ubóstwa, przez co przyczynia się również do celu polityki „Europa o silniejszym wymiarze społecznym, bardziej sprzyjająca włączeniu społecznemu i wdrażająca Europejski filar praw socjalnych”, o którym mowa w art. 5 lit. d) rozporządzenia (UE) 2021/1060:
 - a) poprawa dostępu do zatrudnienia i działań aktywizujących dla wszystkich osób poszukujących pracy, w szczególności osób młodych, zwłaszcza poprzez wdrażanie gwarancji dla młodzieży, długotrwale bezrobotnych oraz grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji na rynku pracy, jak również dla osób biernych zawodowo, a także poprzez promowanie samozatrudnienia i ekonomii społecznej;
 - b) modernizacja instytucji i służb rynków pracy celem oceny i przewidywania zapotrzebowania na umiejętności oraz zapewnienia terminowej i odpowiednio dopasowanej pomocy i wsparcia na rzecz dostosowania umiejętności i kwalifikacji zawodowych do potrzeb rynku pracy oraz na rzecz przepływów i mobilności na rynku pracy;
 - c) wspieranie zrównoważonego pod względem płci uczestnictwa w rynku pracy, równych warunków pracy oraz lepszej równowagi między życiem zawodowym a prywatnym, w tym poprzez dostęp do przystępnej cenowo opieki nad dziećmi i osobami wymagającymi wsparcia w codziennym funkcjonowaniu;
 - d) wspieranie dostosowania pracowników, przedsiębiorstw i przedsiębiorców do zmian, wspieranie aktywnego i zdrowego starzenia się oraz zdrowego i dobrze dostosowanego środowiska pracy, które uwzględnia zagrożenia dla zdrowia;
 - e) poprawa jakości, poziomu włączenia społecznego i skuteczności systemów kształcenia i szkolenia oraz ich powiązania z rynkiem pracy – w tym przez walidację uczenia się pozaformalnego i nieformalnego, w celu wspierania nabywania kompetencji kluczowych, w tym umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, oraz przez wspieranie wprowadzania dualnych systemów szkolenia i przygotowania zawodowego;
 - f) wspieranie równego dostępu do dobrej jakości, włączającego kształcenia i szkolenia oraz możliwości ich ukończenia, w szczególności w odniesieniu do grup w niekorzystnej sytuacji, od wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem przez ogólne i zawodowe kształcenie i szkolenie, po szkolnictwo wyższe, a także kształcenie i uczenie się dorosłych, w tym ułatwianie mobilności edukacyjnej dla wszystkich i dostępności dla osób z niepełnosprawnościami;
 - g) wspieranie uczenia się przez całe życie, w szczególności elastycznych możliwości podnoszenia i zmiany kwalifikacji dla wszystkich, z uwzględnieniem umiejętności w zakresie przedsiębiorczości i kompetencji cyfrowych, lepsze przewidywanie zmian i zapotrzebowania na nowe umiejętności na podstawie potrzeb rynku pracy, ułatwianie zmian ścieżki kariery zawodowej i wspieranie mobilności zawodowej;
 - h) wspieranie aktywnego włączenia społecznego w celu promowania równości szans, niedyskryminacji i aktywnego uczestnictwa, oraz zwiększanie zdolności do zatrudnienia, w szczególności grup w niekorzystnej sytuacji;

- i) wspieranie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich, w tym migrantów;
- j) wspieranie integracji społeczno-gospodarczej społeczności marginalizowanych, takich jak Romowie;
- k) zwiększanie równego i szybkiego dostępu do dobrej jakości, trwałych i przystępnych cenowo usług, w tym usług, które wspierają dostęp do mieszkań oraz opieki skoncentrowanej na osobie, w tym opieki zdrowotnej; modernizacja systemów ochrony socjalnej, w tym wspieranie dostępu do ochrony socjalnej, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i grup w niekorzystnej sytuacji; poprawa dostępności, w tym dla osób z niepełnosprawnościami, skuteczności i odporności systemów ochrony zdrowia i usług opieki długoterminowej;
- l) wspieranie integracji społecznej osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym osób najbardziej potrzebujących i dzieci;
- m) przeciwdziałanie deprywacji materialnej przez udzielanie pomocy żywnościowej lub podstawowej pomocy materialnej osobom najbardziej potrzebującym, w tym dzieciom, oraz zapewnianie środków towarzyszących wspierających ich włączenie społeczne.

2. Przez działania realizowane w ramach komponentu EFS+ objętego zarządzaniem dzielonym z myślą o osiągnięciu celów szczegółowych, o których mowa w ust. 1 niniejszego artykułu, EFS+ przyczynia się do innych celów polityki wymienionych w art. 5 rozporządzenia (UE) 2021/1060, a w szczególności celów dotyczących:

- a) bardziej inteligentnej Europy przez rozwijanie umiejętności w zakresie inteligentnej specjalizacji, kluczowych technologii prorozwojowych i transformacji przemysłowej, współpracy sektorowej w zakresie umiejętności i przedsiębiorczości, szkolenia naukowców, tworzenia sieci kontaktów i partnerstw między instytucjami szkolnictwa wyższego, placówkami kształcenia i szkolenia zawodowego, ośrodkami badawczymi i centrami technologicznymi oraz przedsiębiorstwami i klastrami, oraz wsparcia dla mikroprzedsiębiorstw, małych i średnich przedsiębiorstw oraz na rzecz ekonomii społecznej;
- b) bardziej przyjaznej dla środowiska niskoemisyjnej Europy przez usprawnianie systemów kształcenia i szkolenia niezbędnych do dostosowania umiejętności i kwalifikacji, podnoszenia kwalifikacji wszystkich, w tym siły roboczej, tworzenia nowych miejsc pracy w sektorach związanych ze środowiskiem, klimatem, energią, gospodarką o obiegu zamkniętym oraz biogospodarką.

3. W przypadkach, gdy jest to absolutnie niezbędne jako środek tymczasowy w odpowiedzi na wyjątkowe lub nadzwyczajne okoliczności, o których mowa w art. 20 rozporządzenia (UE) 2021/1060, i na okres nieprzekraczający 18 miesięcy, EFS+ może wspierać:

- a) finansowanie rozwiązań w zakresie pracy w zmniejszonym wymiarze czasu bez wymogu, by były one powiązane z aktywnymi środkami;
- b) dostęp do opieki zdrowotnej, w tym dla osób, które nie są bezpośrednio zagrożone trudną sytuacją społeczno-ekonomiczną.

4. W przypadku gdy – na wniosek złożony przez dane państwo członkowskie – Komisja stwierdzi, że spełnione są warunki określone w ust. 3, przyjmuje ona decyzję wykonawczą określającą okres, w którym zezwala się na tymczasowe dodatkowe wsparcie z EFS+.

5. Komisja monitoruje wdrożenie ust. 3 niniejszego artykułu i ocenia, czy tymczasowe dodatkowe wsparcie z EFS+ jest wystarczające w celu ułatwienia korzystania ze wsparcia z EFS+ w odpowiedzi na wyjątkowe lub nadzwyczajne okoliczności. Na podstawie swojej oceny Komisja, w stosownych przypadkach, przedstawia wnioski dotyczące zmian niniejszego rozporządzenia, w tym w odniesieniu do wymogów koncentracji tematycznej określonych w art. 7, z wyjątkiem wymogu koncentracji tematycznej określonego w art. 7 ust. 5 i 6.

Artykuł 5

Budżet

1. Pula środków finansowych na wdrażanie EFS+ na okres 2021–2027 r. wynosi 87 995 063 417 EUR w cenach z 2018 r.

2. Część puli środków finansowych na wdrażanie komponentu EFS+ objętego zarządzaniem dzielonym na rzecz realizacji w państwach członkowskich i regionach celu „inwestycje na rzecz zatrudnienia i wzrostu”, o którym mowa w art. 5 ust. 2 lit. a) rozporządzenia (UE) 2021/1060, wynosi 87 319 331 844 EUR w cenach z 2018 r., z czego kwotę 175 000 000 EUR przeznaczają się na współpracę transnarodową na rzecz przyspieszenia transferu i umożliwienia zastosowania na większą skalę innowacyjnych rozwiązań, o której mowa w art. 25 lit. i) niniejszego rozporządzenia, zaś kwotę 472 980 447 EUR w cenach z 2018 r. – jako dodatkowe finansowanie na rzecz regionów najbardziej oddalonych, określonych w art. 349 TFUE, oraz regionów na poziomie NUTS 2 spełniających kryteria określone w art. 2 Protokołu nr 6 w sprawie przepisów szczególnych dla Celu 6 w ramach Funduszy Strukturalnych w Finlandii, Norwegii i Szwecji załączonego do Aktu przystąpienia z 1994 r. (zwanego dalej „Protokołem nr 6”).
3. Część puli środków finansowych na wdrażanie komponentu EaSI na okres 2021–2027 r. wynosi 675 731 573 EUR w cenach z 2018 r.
4. Kwota, o której mowa w ust. 3, może być również wykorzystana na pomoc techniczną i administracyjną w ramach wdrażania komponentu EaSI, taką jak działania przygotowawcze, monitorowanie, kontrole, audyt i ewaluację, w tym na systemy informatyczne dla przedsiębiorstw.

Artykuł 6

Równouprawnienie płci, równe szanse i niedyskryminacja

Państwa członkowskie i Komisja wspierają konkretne ukierunkowane działania promujące zasady horyzontalne, o których mowa w art. 9 ust. 2 i 3 rozporządzenia (UE) 2021/1060 i art. 28 niniejszego rozporządzenia, objęte zakresem któregośkolwiek z celów EFS+. Działania te mogą obejmować działania służące zapewnieniu dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, w tym w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych, oraz promowaniu przejścia od opieki stacjonarnej lub instytucjonalnej do opieki rodzinnej i środowiskowej.

Dzięki EFS+ państwa członkowskie i Komisja dążą do zwiększenia uczestnictwa kobiet w zatrudnieniu, a także do lepszego godzenia życia zawodowego i prywatnego, zwalczania feminizacji ubóstwa oraz dyskryminacji ze względu na płeć na rynku pracy oraz w kształceniu i szkoleniu.

CZĘŚĆ II

WDRAŻANIE W RAMACH ZARZĄDZANIA DZIELONEGO

ROZDZIAŁ I

Przepisy wspólne dotyczące programowania

Artykuł 7

Spójność i koncentracja tematyczna

1. Państwa członkowskie programują swoje zasoby z komponentu EFS+ objętego zarządzaniem dzielonym, priorytetowo traktując interwencje, które dotyczą wyzwań wskazanych w semestrze europejskim, w tym w swoich krajowych programach reform i w stosownych zaleceniach dla poszczególnych krajów, przyjętych zgodnie z art. 121 ust. 2 i art. 148 ust. 4 TFUE, oraz uwzględniają zasady i prawa określone w Europejskim filarze praw socjalnych, a także w krajowych i regionalnych strategiach odnoszących się do celów EFS+, przyczyniając się tym samym do realizacji celów określonych w art. 174 TFUE.

Państwa członkowskie i, w stosownych przypadkach, Komisja wspierają synergię oraz zapewniają koordynację, komplementarność i spójność EFS+ z innymi unijnymi funduszami, programami i instrumentami zarówno na etapie planowania, jak i podczas wdrażania. Państwa członkowskie i, w stosownych przypadkach, Komisja optymalizują mechanizmy koordynacji, aby uniknąć powielania działań, oraz zapewniają ścisłą współpracę między podmiotami odpowiedzialnymi za wdrażanie, aby realizować spójne i usprawnione działania wspierające.

2. Państwa członkowskie przeznaczają odpowiednią kwotę swoich zasobów z komponentu EFS+ objętego zarządzaniem dzielonym na działania dotyczące wyzwań wskazanych w stosownych zaleceniach dla poszczególnych krajów przyjętych zgodnie z art. 121 ust. 2 i art. 148 ust. 4 TFUE oraz w semestrze europejskim, które objęte są zakresem celów szczegółowych EFS+ określonych w art. 4 ust. 1 niniejszego rozporządzenia.

3. Państwa członkowskie przeznaczają odpowiednią kwotę swoich zasobów z komponentu EFS+ objętego zarządzaniem dzielonym na wdrożenie gwarancji dla dzieci poprzez ukierunkowane działania i reformy strukturalne na rzecz zwalczania ubóstwa dzieci, zgodnie z celami szczegółowymi określonymi w art. 4 ust. 1 lit. f) i h)–l).

Państwa członkowskie, w których średni wskaźnik dzieci w wieku poniżej 18 lat zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym w latach 2017–2019 był wyższy od średniej unijnej, według danych Eurostatu, przeznaczają co najmniej 5 % swoich zasobów z komponentu EFS+ objętego zarządzaniem dzielonym na wspieranie ukierunkowanych działań i reform strukturalnych na rzecz zwalczania ubóstwa dzieci, zgodnie z akapitem pierwszym.

4. Państwa członkowskie przeznaczają co najmniej 25 % swoich zasobów z komponentu EFS+ objętego zarządzaniem dzielonym na cele szczegółowe dotyczące obszaru polityki włączenia społecznego, określone w art. 4 ust. 1 lit. h) –l), w tym na promowanie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich.

5. Państwa członkowskie przeznaczają co najmniej 3 % swoich zasobów z komponentu EFS+ objętego zarządzaniem dzielonym na wspieranie osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. m) lub, w należycie uzasadnionych przypadkach, albo w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. l) albo w ramach obu tych szczegółowych celów.

Zasobów tych nie uwzględnia się przy sprawdzaniu zgodności z minimalnymi alokacjami określonymi w ust. 3 i 4.

6. Państwa członkowskie przeznaczają odpowiednią kwotę swoich zasobów z komponentu EFS+ objętego zarządzaniem dzielonym na ukierunkowane działania i reformy strukturalne mające na celu wspieranie zatrudnienia ludzi młodych, kształcenia i szkolenia zawodowego, w szczególności przygotowania zawodowego, oraz przechodzenia od nauki do zatrudnienia, ścieżek reintegracji z systemem kształcenia lub szkolenia oraz kształcenia wyrównawczego, zwłaszcza w kontekście wdrażania programów objętych gwarancją dla młodzieży.

Państwa członkowskie, w których średni wskaźnik osób młodych w wieku od 15 do 29 lat, które nie pracują, nie kształcą się ani nie szkolą się, przekraczał w latach 2017–2019 średnią unijną, według danych Eurostatu, przeznaczają co najmniej 12,5 % swoich zasobów z komponentu EFS+ objętego zarządzaniem dzielonym na lata 2021–2027 na wspieranie reform strukturalnych i ukierunkowanych działań określonych w akapicie pierwszym.

Regiony najbardziej oddalone spełniające warunki określone w akapicie drugim przeznaczają co najmniej 12,5 % zasobów z komponentu EFS+ objętego zarządzaniem dzielonym w swoich programach na ukierunkowane działania oraz reformy strukturalne określone w akapicie pierwszym. W stosownych przypadkach, alokację tę uwzględnia się przy sprawdzaniu zgodności z minimalną wartością procentową na poziomie krajowym określoną w akapicie drugim.

Podczas realizacji ukierunkowanych działań oraz reform strukturalnych, o których mowa w niniejszym ustępie, państwa członkowskie priorytetowo traktują osoby młode biernie zawodowo i długotrwale bezrobotne oraz wprowadzają ukierunkowane działania informacyjne.

7. Ust. 2–6 niniejszego artykułu nie mają zastosowania do szczególnej dodatkowej alokacji, którą otrzymują regiony najbardziej oddalone i regiony na poziomie NUTS 2 spełniające kryteria określone w art. 2 Protokołu nr 6.

8. Ust. 1–6 nie mają zastosowania do pomocy technicznej.

Artykuł 8

Przestrzeżenie Karty

1. Wszystkie operacje są wybierane i wdrażane przy zapewnieniu poszanowania Karty praw podstawowych Unii Europejskiej (zwanej dalej „Kartą”) zgodnie z odpowiednimi przepisami zawartymi w rozporządzeniu (UE) 2021/1060.

2. Zgodnie z art. 69 ust. 7 rozporządzenia (UE) 2021/1060 państwa członkowskie zapewniają skuteczne rozpatrywanie skarg. Pozostaje to bez uszczerbku dla ogólnej możliwości kierowania przez obywateli i zainteresowane strony skarg do Komisji, również w odniesieniu do naruszeń Karty.

3. W przypadku gdy Komisja stwierdzi, że doszło do naruszenia Karty, Komisja uwzględni wagę naruszenia przy określaniu środków naprawczych, które mają zostać zastosowane zgodnie z odpowiednimi przepisami rozporządzenia (UE) 2021/1060.

Artykuł 9

Partnerstwo

1. Państwa członkowskie zapewniają znaczący udział partnerów społecznych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego w realizacji polityk zatrudnienia, kształcenia i włączenia społecznego wspieranych z komponentu EFS+ objętego zarządzaniem dzielonym.

2. Państwa członkowskie przeznaczają odpowiednią kwotę swoich zasobów z komponentu EFS+ objętego zarządzaniem dzielonym w każdym programie na budowanie zdolności partnerów społecznych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego, w tym w formie szkoleń, działań służących tworzeniu sieci kontaktów i wzmocniania dialogu społecznego, a także na działania podejmowane wspólnie przez partnerów społecznych.

W przypadku gdy budowanie zdolności partnerów społecznych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego zostanie wskazane w stosownym zaleceniu dla poszczególnych krajów przyjętym zgodnie z art. 121 ust. 2 i art. 148 ust. 4 TFUE, dane państwo członkowskie przeznacza na ten cel odpowiednią kwotę wynoszącą co najmniej 0,25 % swoich zasobów z komponentu EFS+ objętych zarządzaniem dzielonym.

Artykuł 10

Wsparcie dla osób najbardziej potrzebujących

Zasoby, o których mowa w art. 7 ust. 5, w ramach celów szczegółowych określonych w art. 4 ust. 1 lit. l) i m), są programowane w ramach odrębnego priorytetu lub programu. Stopa dofinansowania na ten priorytet lub program wynosi 90 %.

Artykuł 11

Wsparcie na zatrudnienie ludzi młodych

Wsparcie zgodnie z art. 7 ust. 6 akapit drugi i trzeci jest programowane w ramach odrębnego priorytetu lub programu i obejmuje ono co najmniej wsparcie na rzecz celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. a) i może obejmować wsparcie na rzecz celów szczegółowych określonych w art. 4 ust. 1 lit. f) i l).

Artykuł 12

Wsparcie na rzecz stosownych zaleceń dla poszczególnych krajów

Działania dotyczące wyzwań wskazanych w stosownych zaleceniach dla poszczególnych krajów i w semestrze europejskim, o czym mowa w art. 7 ust. 2, są programowane w ramach dowolnego z celów szczegółowych określonych w art. 4 ust. 1, w celu wsparcia wdrażania Europejskiego filaru praw socjalnych i w ramach co najmniej jednego priorytetu, który może być priorytetem wielofunduszowym.

ROZDZIAŁ II

Wsparcie ogólne z komponentu EFS+ objętego zarządzaniem dzielonym

Artykuł 13

Zakres stosowania

Niniejszy rozdział ma zastosowanie do wsparcia z komponentu EFS+ objętego zarządzaniem dzielonym przyczyniającego się do osiągnięcia celów szczegółowych określonych w art. 4 ust. 1 lit. a)–l) (zwanego dalej „wsparciem ogólnym z komponentu EFS+ objętego zarządzaniem dzielonym”).

Artykuł 14

Innowacyjne działania społeczne

1. Państwa członkowskie wspierają działania w zakresie innowacji społecznych i eksperymentów społecznych, w tym działania obejmujące komponent społeczno-kulturowy, lub umacniające podejścia oddolne oparte na partnerstwach z udziałem organów publicznych, partnerów społecznych, przedsiębiorstw społecznych, sektora prywatnego i społeczeństwa obywatelskiego.
2. Państwa członkowskie mogą wspierać zastosowanie na większą skalę innowacyjnych podejść testowanych na niewielką skalę i opracowanych w ramach komponentu EaSI i innych programów unijnych.
3. Innowacyjne działania i podejścia mogą być programowane w ramach któregośkolwiek z celów szczegółowych określonych w art. 4 ust. 1 lit. a)–l).
4. Państwa członkowskie wyznaczają co najmniej jeden priorytet na potrzeby wdrożenia ust. 1 lub 2 lub obu tych ustępów. Maksymalna stopa dofinansowania w przypadku takich priorytetów może być zwiększona do 95 % w odniesieniu do maksymalnie 5 % krajowych zasobów w ramach komponentu EFS+ objętego zarządzaniem dzielonym.
5. Państwa członkowskie określają – w swoich programach albo na późniejszym etapie podczas wdrażania – obszary innowacji społecznych i eksperymentów społecznych, odpowiadające ich szczególnym potrzebom.
6. Komisja ułatwia budowanie potencjału na rzecz innowacji społecznych, w szczególności przez wspieranie wzajemnego uczenia się, tworzenie sieci, oraz upowszechnianie i promowanie dobrych praktyk i metodyk.

Artykuł 15

Współpraca transnarodowa

Państwa członkowskie mogą wspierać działania dotyczące współpracy transnarodowej w ramach dowolnych celów szczegółowych określonych w art. 4 ust. 1 lit. a)–l).

Artykuł 16

Kwalifikowalność

1. Oprócz kosztów niekwalifikowalnych, o których mowa w art. 64 rozporządzenia (UE) 2021/1060, następujące koszty nie kwalifikują się do wsparcia ogólnego z komponentu EFS+ objętego zarządzaniem dzielonym:
 - a) zakup gruntu i nieruchomości, a także zakup infrastruktury; oraz
 - b) zakup mebli, sprzętu i pojazdów, z wyjątkiem przypadków, w których taki zakup jest konieczny do osiągnięcia celu operacji lub wartość tych przedmiotów jest całkowicie zamortyzowana w trakcie operacji, lub ich zakup jest najbardziej opłacalną opcją.

2. Wkłady rzeczowe w formie dodatków lub wynagrodzeń wypłacanych przez stronę trzecią uczestnikom danej operacji mogą kwalifikować się do wkładu w ramach wsparcia ogólnego z komponentu EFS+ objętego zarządzaniem dzielonym, pod warunkiem że tego rodzaju wkłady rzeczowe są wnoszone zgodnie z przepisami krajowymi, w tym z zasadami rachunkowości, a ich wartość nie przekracza kosztów poniesionych przez stronę trzecią.
3. Szczególna dodatkowa alokacja, którą otrzymują regiony najbardziej oddalone i regiony na poziomie NUTS 2 spełniające kryteria określone w art. 2 Protokołu nr 6, jest wykorzystywana na wsparcie osiągnięcia celów szczegółowych określonych w art. 4 ust. 1.
4. Bezpośrednie koszty personelu kwalifikują się do wkładu w ramach wsparcia ogólnego z komponentu EFS+ objętego zarządzaniem dzielonym, jeżeli są one zgodne ze zwyczajową praktyką beneficjenta w zakresie wynagrodzeń na danym stanowisku pracy lub zgodne z mającym zastosowanie prawem krajowym, układami zbiorowymi lub statystyką publiczną.

Artykuł 17

Wskaźniki i sprawozdawczość

1. Programy, które korzystają ze wsparcia ogólnego z komponentu EFS+ objętego zarządzaniem dzielonym, stosują wspólne wskaźniki produktu i rezultatu, określone w załączniku I, w celu monitorowania postępów w ich wdrażaniu. Programy te mogą również stosować wskaźniki specyficzne dla programu.
2. W przypadku gdy państwo członkowskie przeznacza swoje zasoby na cel szczegółowy określony w art. 4 ust. 1 lit. l), z myślą o skierowaniu ich do osób najbardziej potrzebujących zgodnie z art. 7 ust. 5 akapit pierwszy, zastosowanie mają wspólne wskaźniki określone w załączniku II.
3. Wartości bazowe dla wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników produktu wynoszą zero. W przypadkach, gdy jest to stosowne z uwagi na charakter wspieranych operacji, łączne i ujęte ilościowo cele pośrednie i wartości docelowe tych wskaźników są określane w liczbach bezwzględnych. Sprawozdawane wartości wskaźników produktu są wyrażane w liczbach bezwzględnych.
4. Wartość odniesienia dla wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników rezultatu, dla których określono wartość docelową na 2029 r., ustala się w oparciu o najnowsze dostępne dane lub inne odpowiednie źródła informacji. Cele końcowe dla wspólnych wskaźników rezultatu są ustalane w liczbach bezwzględnych lub w wartościach procentowych. Wskaźniki rezultatu specyficzne dla programu i odpowiadające im cele końcowe mogą być wyrażone w ujęciu ilościowym lub jakościowym. Sprawozdawane wartości wspólnych wskaźników rezultatu są wyrażane w liczbach bezwzględnych.
5. Dane dotyczące wskaźników odnoszących się do uczestników są przekazywane dopiero wówczas, gdy dostępne są wszystkie dane wymagane na podstawie pkt 1.1 załącznika I dotyczące danego uczestnika.
6. W przypadku gdy dane są dostępne w rejestrach lub równoważnych źródłach, państwa członkowskie mogą umożliwić instytucjom zarządzającym i innym podmiotom, którym powierzono zadanie zbierania danych niezbędnych do monitorowania i ewaluacji wsparcia ogólnego z komponentu EFS+ objętego zarządzaniem dzielonym, pozyskanie tych danych z tych rejestrów lub równoważnych źródeł, zgodnie z art. 6 ust. 1 lit. c) i e) rozporządzenia (UE) 2016/679.
7. Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 37 w celu zmiany wskaźników określonych w załącznikach I i II, w przypadku gdy zostanie to uznane za konieczne do zapewnienia skutecznej oceny postępów we wdrażaniu programów. Zmiany takie muszą być proporcjonalne i uwzględniać obciążenia administracyjne dla państw członkowskich i beneficjentów. Akty delegowane zgodnie z niniejszym ustępem nie zmieniają metodyki zbierania danych określonej w załącznikach I i II.

ROZDZIAŁ III

Wsparcie z EFS+ na przeciwdziałanie deprivacji materialnej

Artykuł 18

Zakres stosowania

Niniejszy rozdział ma zastosowanie do wsparcia z EFS+ przyczyniającego się do osiągnięcia celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. m).

Artykuł 19

Zasady

1. Wsparcie z EFS+ na przeciwdziałanie deprivacji materialnej wykorzystane jest wyłącznie do celów wsparcia dystrybucji żywności i towarów zgodnych z prawem Unii w dziedzinie bezpieczeństwa produktów konsumpcyjnych.
2. Państwa członkowskie i beneficjenci wybierają żywność lub podstawową pomoc materialną na podstawie obiektywnych kryteriów związanych z potrzebami osób najbardziej potrzebujących. Kryteria wyboru żywności i, w stosownych przypadkach, towarów uwzględniają również aspekty związane z klimatem i aspekty środowiskowe, w szczególności w celu ograniczenia marnotrawienia żywności i korzystania z produktów jednorazowego użytku z tworzyw sztucznych. W stosownych przypadkach, wyboru rodzaju żywności do dystrybucji dokonuje się po uwzględnieniu ich wkładu w zrównoważoną dietę osób najbardziej potrzebujących.

Żywność lub podstawowa pomoc materialna mogą być dostarczane bezpośrednio osobom najbardziej potrzebującym lub pośrednio np. za pomocą bonów lub kart – w formie elektronicznej lub innej – pod warunkiem że te bony lub karty mogą zostać wykorzystane tylko do uzyskania żywności lub podstawowej pomocy materialnej. Wsparcie dla osób najbardziej potrzebujących ma charakter dodatkowy w stosunku do świadczeń socjalnych, które mogą być udzielane odbiorcom końcowym przez krajowe systemy zabezpieczenia społecznego lub zgodnie z prawem krajowym.

Żywność dostarczana osobom najbardziej potrzebującym może być pozyskana w wyniku użytkowania, przetwarzania lub sprzedaży produktów zbywanych zgodnie z art. 16 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013⁽³⁷⁾, pod warunkiem że jest to opcja najkorzystniejsza pod względem ekonomicznym i że jej zastosowanie nie opóźni nadmiernie dostarczenia żywności osobom najbardziej potrzebującym.

Kwota pochodząca z takiej transakcji jest wykorzystywana na rzecz osób najbardziej potrzebujących, w uzupełnieniu do kwot już dostępnych w ramach programu.

3. Komisja i państwa członkowskie zapewniają, by pomoc udzielana w ramach wsparcia z EFS+ na przeciwdziałanie deprivacji materialnej świadczona była z poszanowaniem godności osób najbardziej potrzebujących i w sposób zapobiegający ich stygmatyzacji.
4. Państwa członkowskie uzupełniają dostarczanie żywności lub podstawowej pomocy materialnej środkami towarzyszącymi, takimi jak działania polegające na kierowaniu osób do właściwych służb w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. m), lub działaniami promującymi integrację społeczną osób najbardziej potrzebujących w ramach celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. l).

Artykuł 20

Treść priorytetu

1. Priorytet dotyczący wsparcia przyczyniającego się do osiągnięcia celów szczegółowych określonych w art. 4 ust. 1 lit. m) określa:
 - a) rodzaj wsparcia;

⁽³⁷⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007 (Dz. U. L 347 z 20.12.2013, s. 671).

- b) główne grupy docelowe; oraz
- c) opis krajowych lub regionalnych systemów wsparcia.

2. W przypadku programów, które ograniczają się do wsparcia, o którym mowa w ust. 1, i powiązanej z nim pomocy technicznej, priorytet obejmuje także kryteria wyboru operacji.

Artykuł 21

Kwalifikowalność operacji

1. Żywność lub podstawowa pomoc materialna dla osób najbardziej potrzebujących mogą być zakupione przez beneficjenta lub w jego imieniu bądź udostępnione beneficjentowi bezpłatnie.
2. Żywność lub podstawowa pomoc materialna są dystrybuowane bezpłatnie wśród osób najbardziej potrzebujących.

Artykuł 22

Kwalifikowalność wydatków

1. Kosztami kwalifikowalnymi wsparcia z EFS+ na przeciwdziałanie deprywacji materialnej są:
 - a) koszt zakupu żywności lub podstawowej pomocy materialnej, w tym koszty związane z transportem żywności lub podstawowej pomocy materialnej do beneficjentów, którzy dostarczają żywność lub podstawową pomoc materialną odbiorcom końcowym;
 - b) w przypadku gdy transport żywności lub podstawowej pomocy materialnej do beneficjentów, którzy dystrybuują je wśród odbiorców końcowych, nie jest objęty lit. a) – koszty ponoszone przez podmiot kupujący związane z transportem żywności lub podstawowej pomocy materialnej do magazynów lub do beneficjentów oraz koszty magazynowania w zryczałtowanej wysokości 1 % kosztów, o których mowa w lit. a), lub – w należycie uzasadnionych przypadkach – koszty faktycznie poniesione i zapłacone;
 - c) koszty administracyjne, koszty transportu, magazynowania i przygotowania ponoszone przez beneficjentów biorących udział w dystrybucji żywności lub podstawowej pomocy materialnej wśród osób najbardziej potrzebujących, w zryczałtowanej wysokości 7 % kosztów, o których mowa w lit. a), lub 7 % kosztów wartości żywności zbywanej zgodnie z art. 16 rozporządzenia (UE) nr 1308/2013;
 - d) koszt gromadzenia, transportu, magazynowania i dystrybucji darów żywnościowych oraz koszt bezpośrednio z tym związanych działań podnoszących świadomość społeczną; oraz
 - e) koszty środków towarzyszących podejmowanych przez beneficjentów lub w ich imieniu, zadeklarowane przez beneficjentów, którzy dostarczają żywność lub podstawową pomoc materialną osobom najbardziej potrzebującym, w zryczałtowanej wysokości 7 % kosztów, o których mowa w lit. a).
2. Koszty przygotowania systemów bonów lub kart w formie elektronicznej lub w innej formie oraz odpowiadające im koszty operacyjne są kwalifikowalne w ramach pomocy technicznej, pod warunkiem że są ponoszone przez instytucję zarządzającą lub inny podmiot publiczny, który nie jest beneficjentem dystrybuującym bony lub karty wśród odbiorców końcowych, lub pod warunkiem że nie są one pokrywane z kosztów określonych w ust 1 lit. c).
3. Zmniejszenie kosztów kwalifikowalnych, o których mowa w ust. 1 lit. a), ze względu na niezachowanie mających zastosowanie przepisów przez podmiot odpowiedzialny za zakup żywności lub podstawowej pomocy materialnej nie prowadzi do zmniejszenia kosztów kwalifikowalnych, o których mowa w lit. c) i e) tego ustępu.
4. Następujące koszty nie stanowią kosztów kwalifikowalnych:
 - a) odsetki od zadłużenia;
 - b) zakup infrastruktury; oraz
 - c) koszty towarów używanych.

Artykuł 23

Wskaźniki i sprawozdawczość

1. W przypadku priorytetów dotyczących deprivacji materialnej stosuje się wspólne wskaźniki produktu i rezultatu, określone w załączniku III, w celu monitorowania postępów we wdrażaniu. W priorytetach tych można również stosować wskaźniki specyficzne dla programu.
2. Ustanawia się wartości odniesienia dla wspólnych i specyficznych dla programu wskaźników rezultatu.
3. Instytucje zarządzające dwukrotnie sprawozdają Komisji wyniki ustrukturyzowanego badania przeprowadzonego w poprzednim roku wśród odbiorców końcowych w odniesieniu do wsparcia otrzymanego z ESF+ i koncentrującego się również na ich warunkach życia oraz charakterze ich deprivacji materialnej. Badanie to opiera się na modelu określonym przez Komisję w drodze aktu wykonawczego. Pierwsze takie sprawozdanie jest przekazywane do dnia 30 czerwca 2025 r., a drugie do dnia 30 czerwca 2028 r.
4. W celu zapewnienia jednolitych warunków wykonywania niniejszego artykułu Komisja przyjmuje zgodnie z procedurą doradczą, o której mowa w art. 38 ust. 2, akt wykonawczy określający model, który ma być stosowany na potrzeby ustrukturyzowanego badania przeprowadzanego wśród odbiorców końcowych.
5. Komisja jest uprawniona do przyjmowania aktów delegowanych zgodnie z art. 37 w celu zmiany wskaźników określonych w załączniku III, w przypadku gdy zostanie to uznane za konieczne do zapewnienia skutecznej oceny postępów we wdrażaniu programów. Zmiany takie muszą być proporcjonalne i uwzględniać obciążenia administracyjne państw członkowskich i beneficjentów. Akty delegowane zgodnie z niniejszym ustępem nie zmieniają metodyki zbierania danych określonej w załączniku III.

Artykuł 24

Audyt

Audyt operacji może objąć wszystkie etapy ich wdrażania i wszystkie poziomy łańcucha dystrybucji, z jedynym wyjątkiem dotyczącym kontroli odbiorców końcowych, chyba że w wyniku oceny ryzyka stwierdzi się szczególne ryzyko nieprawidłowości lub nadużycia finansowego.

CZĘŚĆ III

WDRAŻANIE W RAMACH ZARZĄDZANIA BEZPOŚREDNIEGO I POŚREDNIEGO

ROZDZIAŁ I

Cele operacyjne

Artykuł 25

Cele operacyjne

Komponent EaSI ma następujące cele operacyjne:

- a) rozwijanie wysokiej jakości porównawczej wiedzy analitycznej w celu zapewnienia, aby polityki służące osiągnięciu celów szczegółowych określonych w art. 4 ust. 1 były oparte na solidnych dowodach i odpowiadały potrzebom, wyzwaniom i warunkom lokalnym;
- b) ułatwianie skutecznej i włączającej wymiany informacji, wzajemnego uczenia się, wzajemnych ocen i dialogu na temat polityk w obszarach polityki określonych w art. 4 ust. 1, aby wspomóc opracowywanie odpowiednich środków polityki;

- c) wspieranie eksperymentów społecznych w obszarach polityki określonych w art. 4 ust. 1 oraz zwiększanie zdolności zainteresowanych stron na szczeblu krajowym i lokalnym w zakresie przygotowywania, opracowywania oraz wdrażania, transferu lub zastosowania na większą skalę przetestowanych innowacji w obszarze polityki społecznej, w szczególności w zakresie zwiększania skali projektów opracowywanych przez lokalne zainteresowane strony w dziedzinie integracji społeczno-gospodarczej obywateli państw trzecich;
- d) ułatwianie dobrowolnej mobilności geograficznej pracowników i zwiększanie możliwości zatrudnienia poprzez opracowywanie i świadczenie specjalnych usług wsparcia na rzecz pracodawców i osób poszukujących pracy w celu rozwoju zintegrowanych europejskich rynków pracy, poczynwszy od przygotowania do rekrutacji po pomoc udzielaną po zatrudnieniu, aby zapełnić wolne miejsca pracy w określonych sektorach, zawodach, państwach lub regionach przygranicznych, bądź na rzecz poszczególnych grup, takich jak osoby w trudnej sytuacji;
- e) wspieranie rozwoju ekosystemu rynkowego w zakresie zapewniania mikrofinansowania dla mikroprzedsiębiorstw znajdujących się w fazie rozruchu i rozwoju, w szczególności stworzonych przez osoby w trudnej sytuacji lub które zatrudniają takie osoby;
- f) wspieranie tworzenia sieci kontaktów na poziomie Unii oraz dialogu ze stosownymi zainteresowanymi stronami i między nimi w obszarach polityki określonych w art. 4 ust. 1, a także przyczynianie się do zwiększenia zdolności instytucjonalnych tych zainteresowanych stron, w tym publicznych służb zatrudnienia, publicznych instytucji zabezpieczenia społecznego i ubezpieczeń zdrowotnych, społeczeństwa obywatelskiego, instytucji mikrofinansowych oraz instytucji zapewniających finansowanie na rzecz przedsiębiorstw społecznych i ekonomii społecznej;
- g) wspieranie rozwoju przedsiębiorstw społecznych i powstania rynku inwestycji społecznych, ułatwiającego interakcje między sektorem publicznym i prywatnym oraz udział fundacji i podmiotów charytatywnych w tym rynku;
- h) zapewnianie wytycznych dotyczących rozwoju infrastruktury społecznej potrzebnej do wdrażania Europejskiego filaru praw socjalnych;
- i) wspieranie współpracy transnarodowej, w celu przyspieszenia transferu innowacyjnych rozwiązań i ułatwienia ich zastosowania na większą skalę, w szczególności w obszarach polityki określonych w art. 4 ust. 1; oraz
- j) wspieranie wdrażania stosownych międzynarodowych standardów społecznych i norm pracy w kontekście czerpania korzyści z globalizacji oraz zewnętrznego wymiaru polityk Unii w obszarach polityki określonych w art. 4 ust. 1.

ROZDZIAŁ II

Kwalifikowalność

Artykuł 26

Działania kwalifikowalne

1. Do finansowania kwalifikują się wyłącznie działania służące realizacji celów, o których mowa w art. 3 ust. 1 i 2, art. 4 ust. 1 i art. 25.
2. Z komponentu EaSI mogą być wspierane następujące działania:
 - a) działania analityczne, w tym dotyczące państw trzecich, w szczególności:
 - (i) badania, analizy, dane statystyczne, metodyki, klasyfikacje, mikrosymulacje, wskaźniki oraz wsparcie dla obserwatorów i punktów odniesienia na poziomie europejskim;
 - (ii) eksperymenty społeczne pozwalające ocenić innowacje społeczne;
 - (iii) monitorowanie oraz ocena transpozycji i stosowania prawa Unii;
 - b) wdrażanie polityki, w szczególności:
 - (i) partnerstwa transgraniczne, w szczególności pomiędzy publicznymi służbami zatrudnienia, partnerami społecznymi i społeczeństwem obywatelskim, oraz usługi wsparcia w regionach transgranicznych;
 - (ii) ogólnounijny program mobilności pracowników na szczeblu Unii, mający na celu obsadzanie wolnych miejsc pracy w przypadkach stwierdzonych niedoborów na rynku pracy;

- (iii) wsparcie na rzecz instytucji mikrofinansowych i instytucji zapewniających finansowanie przedsiębiorstw społecznych, w tym przez działania łączone, takie jak asymetryczny podział ryzyka lub obniżanie kosztów transakcji, a także wsparcie na rzecz tworzenia infrastruktury społecznej i rozwijania umiejętności;
 - (iv) wsparcie na rzecz współpracy i partnerstw transnarodowych w celu transferu i zastosowania na większą skalę innowacyjnych rozwiązań;
- c) budowanie zdolności, w szczególności:
- (i) sieci na poziomie Unii w związku z obszarami polityki określonymi w art. 4 ust. 1;
 - (ii) krajowych punktów kontaktowych zapewniających wytyczne, informacje i pomoc związane z wdrażaniem komponentu EaSI;
 - (iii) administracji, instytucji zabezpieczenia społecznego i służb zatrudnienia odpowiedzialnych za promowanie mobilności pracowników, instytucji mikrofinansowych oraz instytucji zapewniających finansowanie przedsiębiorstw społecznych lub innych podmiotów w zakresie inwestycji społecznych, a także zdolności w zakresie tworzenia sieci kontaktów, w państwach członkowskich lub w państwach stowarzyszonych z komponentem EaSI na podstawie art. 29;
 - (iv) zainteresowanych stron, w tym partnerów społecznych i organizacji społeczeństwa obywatelskiego, z myślą o współpracy transnarodowej;
- d) działania w zakresie komunikacji i upowszechniania informacji, w szczególności:
- (i) wzajemne uczenie się w drodze wymiany dobrych praktyk, innowacyjnych podejść, wyników działań analitycznych, wzajemnych ocen i analizy porównawczej;
 - (ii) przewodniki, sprawozdania, materiały informacyjne i przekazy medialne dotyczące inicjatyw związanych z obszarami polityki określonymi w art. 4 ust. 1;
 - (iii) systemy informacyjne upowszechniające dowody związane z obszarami polityki określonymi w art. 4 ust. 1;
 - (iv) wydarzenia organizowane przez prezydencję Rady oraz konferencje, seminaria i działania mające na celu podniesienie świadomości.

Artykuł 27

Kwalifikujące się podmioty

1. Z zastrzeżeniem kryteriów określonych w art. 197 rozporządzenia finansowego kwalifikują się następujące podmioty:
 - a) podmioty prawne mające siedzibę w jednym z następujących państw lub terytoriów:
 - (i) państwo członkowskie lub powiązane z nim kraj lub terytorium zamorskie;
 - (ii) państwo trzecie, które jest stowarzyszone z komponentem EaSI na podstawie art. 29;
 - (iii) państwo trzecie wymienione w programie prac z zastrzeżeniem warunków określonych w ust. 2 i 3 niniejszego artykułu;
 - b) podmiot prawny utworzony na mocy prawa Unii lub organizacja międzynarodowa.
2. Podmioty prawne mające siedzibę w państwie trzecim, które nie jest państwem stowarzyszonym z komponentem EaSI na podstawie art. 29, w drodze wyjątku kwalifikują się do uczestnictwa, jeżeli jest to niezbędne do osiągnięcia celów danego działania.
3. Podmioty prawne mające siedzibę w państwie trzecim, które nie jest stowarzyszone z komponentem EaSI na podstawie art. 29, co do zasady ponoszą koszty swojego uczestnictwa.

Artykuł 28

Zasady horyzontalne

1. Komisja zapewnia, by równość płci, uwzględnianie aspektu płci i włączanie perspektywy płci były brane pod uwagę i promowane w trakcie przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji operacji wspieranych w ramach komponentu EaSI.

2. Komisja podejmuje odpowiednie kroki w celu zapobiegania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną podczas przygotowywania, wdrażania, monitorowania, sprawozdawczości i ewaluacji operacji wspieranych w ramach komponentu EaSI. W procesie przygotowywania i wdrażania komponentu EaSI w szczególności uwzględnia się zapewnienie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami.

Artykuł 29

Udział państw trzecich

W kompetencji EaSI mogą uczestniczyć następujące państwa trzecie w drodze porozumienia z Unią:

- a) członkowie Europejskiego Stowarzyszenia Wolnego Handlu, którzy są członkami Europejskiego Obszaru Gospodarczego, zgodnie z warunkami określonymi w Porozumieniu o Europejskim Obszarze Gospodarczym;
- b) państwa przystępujące, państwa kandydujące i potencjalni kandydaci, zgodnie z ogólnymi zasadami i ogólnymi warunkami uczestnictwa tych państw w programach Unii, ustanowionymi w odpowiednich umowach ramowych i decyzjach rad stowarzyszenia lub w podobnych porozumieniach oraz zgodnie ze szczegółowymi warunkami określonymi w porozumieniach między Unią a tymi państwami;
- c) inne państwa trzecie, zgodnie z warunkami określonymi w szczególnym porozumieniu obejmującym uczestnictwo państwa trzeciego w kompetencji EaSI, pod warunkiem że porozumienie to:
 - (i) zapewnia sprawiedliwą równowagę w odniesieniu do wkładów i korzyści państwa trzeciego uczestniczącego w programach unijnych;
 - (ii) określa warunki uczestnictwa w programach, w tym sposób obliczania wkładów finansowych do poszczególnych programów lub komponentów programów i ich kosztów administracyjnych;
 - (iii) nie przyznaje państwu trzeciemu uprawnień decyzyjnych w odniesieniu do komponentu EaSI;
 - (iv) gwarantuje prawa Unii do zapewnienia należytego zarządzania finansami i ochrony jej interesów finansowych.

Wkłady, o których mowa w akapicie pierwszym lit. c) ppkt (ii) niniejszego artykułu, stanowią dochody przeznaczone na określony cel zgodnie z art. 21 ust. 5 rozporządzenia finansowego.

ROZDZIAŁ III

Przepisy ogólne

Artykuł 30

Formy finansowania unijnego i metody wdrażania

1. Komponent EaSI może zapewniać finansowanie w dowolnej formie określonej w rozporządzeniu finansowym dla wkładów finansowych, w szczególności w formie dotacji, nagród, zamówień i dobrowolnych płatności na rzecz organizacji międzynarodowych, których Unia jest członkiem lub w pracach których uczestniczy.

2. Komponent EaSI jest wdrażany bezpośrednio, jak określono w art. 62 ust. 1 akapit pierwszy lit. a) rozporządzenia finansowego, lub pośrednio za pośrednictwem podmiotów, o których mowa w art. 62 ust. 1 akapit pierwszy lit. c) tego rozporządzenia.

Przy przyznawaniu dotacji komisja oceniająca, o której mowa w art. 150 rozporządzenia finansowego, może się składać z ekspertów zewnętrznych.

3. Działania łączone w ramach komponentu EaSI realizowane są zgodnie z rozporządzeniem (UE) 2021/523 oraz tytułem X rozporządzenia finansowego.

*Artykuł 31***Program prac**

1. Komponent EaSI jest wdrażany w oparciu o programy prac, o których mowa w art. 110 rozporządzenia finansowego. Treść tych programów prac ustala się zgodnie z celami operacyjnymi określonymi w art. 25 niniejszego rozporządzenia oraz zgodnie z działaniami kwalifikowalnymi określonymi w art. 26 niniejszego rozporządzenia. W stosownych przypadkach programy prac określają całkowitą kwotę zarezerwowaną na działania łączone.
2. Komisja gromadzi wiedzę fachową dotyczącą przygotowania programów prac, konsultując się z grupą roboczą, o której mowa w art. 39 ust. 8.
3. Komisja wspiera synergie i zapewnia skuteczną koordynację między EFS+ i innymi odpowiednimi instrumentami unijnymi, jak również pomiędzy komponentami EFS+.

*Artykuł 32***Monitorowanie i sprawozdawczość**

Wskaźniki na potrzeby sprawozdawczości dotyczącej postępów komponentu EaSI w realizacji celów szczegółowych określonych w art. 4 ust. 1 oraz celów operacyjnych określonych w art. 25 są określone w załączniku IV.

System sprawozdawczości dotyczącej wykonania zapewnia efektywne, skuteczne i terminowe zbieranie danych na potrzeby monitorowania wdrażania i rezultatów komponentu EaSI.

W tym celu na odbiorców środków finansowych Unii oraz, w stosownych przypadkach, na państwa członkowskie, nakłada się proporcjonalne wymogi dotyczące sprawozdawczości.

*Artykuł 33***Ochrona interesów finansowych Unii**

W przypadku gdy państwo trzecie uczestniczy w komponencie EaSI na podstawie decyzji przyjętej na mocy umowy międzynarodowej lub na podstawie innego instrumentu prawnego, przyznaje ono właściwemu urzędnikowi zatwierdzającemu, OLAF i Trybunałowi Obrachunkowemu prawa i dostęp niezbędne do wykonywania w pełni ich odpowiednich kompetencji. W przypadku OLAF takie prawa obejmują prawo do prowadzenia dochodzeń, w tym kontroli na miejscu i inspekcji, przewidzianych w rozporządzeniu (UE, Euratom) nr 883/2013.

*Artykuł 34***Ewaluacja**

1. Ewaluacje przeprowadza się w terminie pozwalającym na uwzględnienie ich wyników w procesie decyzyjnym.
2. Do dnia 31 grudnia 2024 r. Komisja przeprowadzi ewaluację śródkresową komponentu EaSI, opierając się na dostępnych wystarczających informacjach na temat jego wdrażania.

Komisja oceni wykonanie programu zgodnie z art. 34 rozporządzenia finansowego, w szczególności jego skuteczność, efektywność, spójność, trafność i unijną wartość dodaną, w tym w odniesieniu do zasad horyzontalnych, o których mowa w art. 28 niniejszego rozporządzenia, oraz zmierzy pod kątem jakościowym i ilościowym postępy w osiągnięciu celów komponentu EaSI.

Ewaluacja śródkresowa opiera się na informacjach uzyskanych z systemów monitorowania i na podstawie wskaźników ustanowionych zgodnie z art. 32 w celu dokonania ewentualnych korekt w priorytetach dotyczących polityki i finansowania.

3. Do dnia 31 grudnia 2031 r. po zakończeniu okresu wdrażania, Komisja przeprowadza końcową ewaluację komponentu EaSI.

4. Komisja przedkłada wnioski z ewaluacji śródkresowej i końcowej, opatrzone swoimi uwagami, Parlamentowi Europejskiemu, Radzie, Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu i Komitetowi Regionów.

Artykuł 35

Audyty

Audyty dotyczące wykorzystania wkładu Unii przeprowadzane przez osoby lub podmioty, w tym przez osoby lub podmioty inne niż te, które zostały upoważnione przez instytucje lub organy Unii, stanowią podstawę uzyskania ogólnej pewności zgodnie z art. 127 rozporządzenia finansowego.

Artykuł 36

Informacja, komunikacja i promocja

1. Odbiorcy finansowania unijnego podają informacje o pochodzeniu tego finansowania unijnego i zapewniają jego widoczność, w szczególności podczas promowania działań i ich rezultatów, poprzez dostarczanie spójnych, skutecznych, proporcjonalnie ukierunkowanych informacji przeznaczonych dla różnych grup odbiorców, w tym dla mediów i opinii publicznej.

2. Komisja prowadzi działania informacyjne i komunikacyjne związane z komponentem EaSI, działaniami realizowanymi w ramach komponentu EaSI i osiągniętymi rezultatami.

Zasoby finansowe przeznaczone na komponent EaSI przyczyniają się również do komunikacji instytucjonalnej na temat priorytetów politycznych Unii o ile priorytety te są związane z celami, o których mowa w art. 3 ust. 1 i 2, art. 4 ust. 1 i art. 25.

CZĘŚĆ IV

PRZEPISY KOŃCOWE

Artykuł 37

Wykonywanie przekazanych uprawnień

1. Powierzenie Komisji uprawnień do przyjęcia aktów delegowanych podlega warunkom określonym w niniejszym artykule.

2. Uprawnienia do przyjmowania aktów delegowanych, o których mowa w art. 17 ust. 7 i art. 23 ust. 5, powierza się Komisji na czas nieokreślony od dnia 1 lipca 2021 r.

3. Przekazanie uprawnień, o którym mowa w art. 17 ust. 7 i art. 23 ust. 5, może zostać w dowolnym momencie odwołane przez Parlament Europejski lub przez Radę. Decyzja o odwołaniu kończy przekazanie określonych w niej uprawnień. Decyzja o odwołaniu staje się skuteczna od następnego dnia po jej opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* lub w określonym w tej decyzji późniejszym terminie. Nie wpływa ona na ważność już obowiązujących aktów delegowanych.

4. Przed przyjęciem aktu delegowanego Komisja konsultuje się z ekspertami wyznaczonymi przez każde państwo członkowskie zgodnie z zasadami określonymi w Porozumieniu międzyinstytucjonalnym z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie lepszego stanowienia prawa.

5. Niezwłocznie po przyjęciu aktu delegowanego Komisja przekazuje go równocześnie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie.

6. Akt delegowany przyjęty na podstawie art. 17 ust. 7 lub art. 23 ust. 5 wchodzi w życie tylko wówczas, gdy ani Parlament Europejski, ani Rada nie wyraziły sprzeciwu w terminie dwóch miesięcy od przekazania tego aktu Parlamentowi Europejskiemu i Radzie, lub gdy, przed upływem tego terminu, zarówno Parlament Europejski, jak i Rada poinformowały Komisję, że nie wniosą sprzeciwu. Termin ten przedłuża się o dwa miesiące z inicjatywy Parlamentu Europejskiego lub Rady.

*Artykuł 38***Procedura komitetowa dla komponentu EFS+ objętego zarządzaniem dzielonym**

1. Komisję wspiera komitet, o którym mowa w art. 115 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2021/1060. Komitet ten jest komitetem w rozumieniu rozporządzenia (UE) nr 182/2011.
2. W przypadku odesłania do niniejszego ustępu stosuje się art. 4 rozporządzenia (UE) nr 182/2011.

*Artykuł 39***Komitet na mocy art. 163 TFUE**

1. Komisję wspomaga komitet ustanowiony na mocy art. 163 TFUE (zwany dalej „Komitetem EFS+”).
2. Każde państwo członkowskie wyznacza jednego przedstawiciela rządu, jednego przedstawiciela organizacji pracowników, jednego przedstawiciela organizacji pracodawców i po jednym zastępcy każdego z członków na okres nieprzekraczający siedmiu lat. Pod nieobecność członka jego zastępca jest automatycznie uprawniony do uczestnictwa w pracach.
3. W skład Komitetu EFS+ wchodzi po jednym przedstawicielu z każdej z organizacji reprezentujących organizacje pracowników i organizacje pracodawców na szczeblu Unii.
4. Komitet EFS+, w tym jego grupy robocze, o których mowa w ust. 7, może zapraszać na swoje posiedzenia przedstawicieli zainteresowanych stron, którzy nie będą posiadać prawa głosu. Może to obejmować przedstawicieli Europejskiego Banku Inwestycyjnego i Europejskiego Funduszu Inwestycyjnego, a także odpowiednich organizacji społeczeństwa obywatelskiego.
5. Komitet EFS+ jest konsultowany w sprawie planowanego wykorzystania pomocy technicznej, o której mowa w art. 35 rozporządzenia (UE) 2021/1060, w przypadku wsparcia z komponentu EFS+ objętego zarządzaniem dzielonym, a także w innych kwestiach mających wpływ na wdrażanie strategii na szczeblu Unii, które mają znaczenie dla EFS+.
6. Komitet EFS+ może wydawać opinie na temat:
 - a) kwestii związanych z wkładem EFS+ we wdrażanie Europejskiego filaru praw socjalnych, w tym zaleceń dla poszczególnych krajów i priorytetów związanych z semestrem europejskim, takich jak krajowe programy reform;
 - b) kwestii dotyczących rozporządzenia (UE) 2021/1060, mających wpływ na EFS+;
 - c) kwestii związanych z EFS+ przekazanych mu przez Komisję, a innych niż te, o których mowa w ust. 5.

Opinie Komitetu EFS+ są przyjmowane bezwzględną większością oddanych ważnych głosów i są przekazywane Parlamentowi Europejskiemu, Radzie, Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu i Komitetowi Regionów do celów informacyjnych. Komisja na piśmie informuje Komitet EFS+ o sposobie, w jaki uwzględniła jego opinie.

7. Komitet EFS+ może ustanawiać grupy robocze dla każdego komponentu EFS+.
8. Komisja konsultuje się w sprawie programu prac z grupą roboczą zajmującą się komponentem EaSI. Informuje ona tę grupę roboczą o sposobie, w jaki uwzględniła wyniki tej konsultacji. Grupa robocza zapewnia przeprowadzenie konsultacji na temat programu prac z zainteresowanymi stronami, w tym z przedstawicielami społeczeństwa obywatelskiego.

*Artykuł 40***Przepisy przejściowe dla komponentu EFS+ objętego zarządzaniem dzielonym**

Rozporządzenie (UE) nr 1304/2013, rozporządzenie (UE) nr 223/2014, lub akty prawne przyjęte na podstawie tych rozporządzeń mają nadal zastosowanie do programów i operacji wspieranych na podstawie tych rozporządzeń w okresie programowania 2014–2020.

*Artykuł 41***Przepisy przejściowe dla komponentu EaSI**

1. Rozporządzenie (UE) 1296/2013 traci moc ze skutkiem od dnia 1 stycznia 2021 r. Odesłania do rozporządzenia (UE) nr 1296/2013 odczytuje się jako odesłania do niniejszego rozporządzenia.
2. Pula środków finansowych przeznaczonych na wdrażanie komponentu EaSI może również obejmować wydatki na pomoc techniczną i administracyjną niezbędne do zapewnienia przejścia między EFS+ a środkami przyjętymi zgodnie z rozporządzeniem (UE) nr 1296/2013.
3. W razie potrzeby w budżecie Unii obejmującym okres po 2027 r. mogą zostać zapisane środki na pokrycie wydatków przewidzianych w art. 5 ust. 4, aby umożliwić zarządzanie działaniami, które nie zostaną ukończone do dnia 31 grudnia 2027 r.
4. Spłaty z instrumentów finansowych ustanowionych rozporządzeniem (UE) nr 1296/2013 są inwestowane w instrumenty finansowe segmentu polityki dotyczącego inwestycji społecznych i umiejętności, o którym mowa w art. 8 ust. 1 lit. d) rozporządzenia (UE) 2021/523.
5. Zgodnie z art. 193 ust. 2 akapit drugi lit. a) rozporządzenia finansowego, w należycie uzasadnionych przypadkach określonych w decyzji w sprawie finansowania i przez ograniczony okres, działania wspierane na podstawie niniejszego rozporządzenia oraz stosowne koszty bazowe można uznać za kwalifikowalne od dnia 1 stycznia 2021 r., nawet jeżeli zostały one zrealizowane i poniesione przed przedłożeniem wniosku o udzielenie dotacji.

*Artykuł 42***Wejście w życie**

Niniejsze rozporządzenie wchodzi w życie następnego dnia po jego opublikowaniu w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.

Niniejsze rozporządzenie stosuje się od dnia 1 stycznia 2021 r. w odniesieniu do komponentu EaSI.

Niniejsze rozporządzenie wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane we wszystkich państwach członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia 24 czerwca 2021 r.

W imieniu Parlamentu Europejskiego

D. M. SASSOLI

Przewodniczący

W imieniu Rady

A. P. ZACARIAS

Przewodniczący

ZAŁĄCZNIK I

WSPÓLNE WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE WSPARCIA OGÓLNEGO Z KOMPONENTU EFS+ OBJĘTEGO ZARZĄDZANIEM
DZIELONYM

Dane osobowe mają być przedstawione w podziale według płci (kobiety, mężczyźni, osoby niebinarne ⁽¹⁾).

Jeżeli określone rezultaty nie są możliwe, dane odnoszące się do tych rezultatów nie muszą być zbierane ani przekazywane.

W stosownych przypadkach, wspólne wskaźniki produktu można przekazywać w oparciu o docelową grupę danej operacji.

1. Wspólne wskaźniki produktu dotyczące operacji kierowanych do osób:

1.1. Wspólne wskaźniki produktu dotyczące uczestników są następujące:

- bezrobotni, w tym długotrwale bezrobotni (*),
- długotrwale bezrobotni (*),
- osoby bierne zawodowo (*),
- osoby pracujące, w tym osoby prowadzące działalność na własny rachunek (*),
- liczba dzieci w wieku poniżej 18 r.ż. (*),
- ludzie młodzi w wieku 18–29 lat (*),
- liczba uczestników w wieku 55 lat i starszych (*),
- osoby z wykształceniem średnim I stopnia lub niższym (ISCED 0–2) (*);
- osoby z wykształceniem średnim II stopnia (ISCED 3) lub policealnym (ISCED 4) (*),
- osoby z wykształceniem wyższym (ISCED 5 do 8) (*),
- całkowita liczba uczestników ⁽²⁾.

Wskaźniki te nie mają zastosowania do wsparcia z EFS + dla celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. l), z wyjątkiem wskaźników: „liczba dzieci w wieku poniżej 18 r.ż.”, „ludzie młodzi w wieku od 18 do 29 lat”, „liczba uczestników w wieku 55 lat i starszych” oraz „całkowita liczba uczestników”.

W przypadku zbierania danych z rejestrów lub równoważnych źródeł państwa członkowskie mogą stosować definicje krajowe.

1.2. Inne wspólne wskaźniki produktu dotyczące uczestników są następujące:

- uczestnicy z niepełnosprawnościami (**),
- obywatele państw trzecich (*),
- uczestnicy obcego pochodzenia (*),
- mniejszości (w tym społeczności marginalizowane, takie jak Romowie) (**),
- osoby bezdomne lub dotknięte wykluczeniem mieszkaniowym (*),
- uczestnicy z obszarów wiejskich ⁽³⁾ (*).

Zbieranie danych jest konieczne tylko wtedy, gdy ma to zastosowanie i w odpowiednich przypadkach.

Wartości wskaźników wymienione w pkt 1.2 mogą być ustalone na podstawie wiarygodnych szacunków przedstawionych przez beneficjenta.

W przypadku wskaźników wymienionych w pkt 1.2 państwa członkowskie mogą stosować definicje krajowe, z wyjątkiem następujących wskaźników: „obywatele państw trzecich” i „uczestnicy z obszarów wiejskich”.

⁽¹⁾ Zgodnie z prawem krajowym.

⁽²⁾ Wskaźnik ten oblicza się automatycznie na podstawie wspólnych wskaźników produktu odnoszących się do statusu zatrudnienia, z wyjątkiem wsparcia z EFS + przyczyniającego się do realizacji celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. l), w którym to przypadku należy podać całkowitą liczbę uczestników.

⁽³⁾ Wskaźnik ten nie ma zastosowania do wsparcia z EFS+ przyczyniającego się do osiągnięcia celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. l).

2. Wspólne wskaźniki produktu dotyczące podmiotów

Wspólne wskaźniki produktu dotyczące podmiotów są następujące:

- liczba objętych wsparciem administracji publicznych lub służb publicznych na szczeblu krajowym, regionalnym lub lokalnym,
- liczba objętych wsparciem mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw (w tym przedsiębiorstw spółdzielczych i przedsiębiorstw społecznych).

W przypadku zbierania danych z rejestrów lub równoważnych źródeł państwa członkowskie mogą stosować definicje krajowe.

3. Wspólne wskaźniki rezultatu bezpośredniego dotyczące uczestników

Wspólne wskaźniki rezultatu bezpośredniego dotyczące uczestników są następujące:

- uczestnicy poszukujący pracy po opuszczeniu programu (*),
- uczestnicy biorący udział w kształceniu lub szkoleniu po opuszczeniu programu (*),
- uczestnicy uzyskujący kwalifikacje po opuszczeniu programu (*),
- uczestnicy pracujący, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, po opuszczeniu programu (*).

Wskaźniki wymienione w niniejszym punkcie nie mają zastosowania do wsparcia z EFS + przyczyniającego się do realizacji celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. l).

W przypadku gdy dane są zbierane z rejestrów lub równoważnych źródeł państwa członkowskie mogą stosować definicje krajowe.

4. Wspólne długoterminowe wskaźniki rezultatu dotyczące uczestników

Wspólne długoterminowe wskaźniki rezultatu dotyczące uczestników są następujące:

- uczestnicy pracujący, łącznie z prowadzącymi działalność na własny rachunek, sześć miesięcy po opuszczeniu programu (*),
- uczestnicy, których sytuacja na rynku pracy uległa poprawie, sześć miesięcy po opuszczeniu programu (*).

Wskaźniki wymienione w niniejszym punkcie nie mają zastosowania do wsparcia z EFS + przyczyniającego się do realizacji celu szczegółowego określonego w art. 4 ust. 1 lit. l).

W przypadku gdy dane są zbierane z rejestrów lub równoważnych źródeł państwa członkowskie mogą stosować definicje krajowe.

Wspólne długoterminowe wskaźniki rezultatu dotyczące uczestników przekazuje się do dnia 31 stycznia 2026 r. zgodnie z art. 42 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2021/1060 oraz w końcowym sprawozdaniu z wykonania, o którym mowa w art. 43 tego rozporządzenia.

Jako wymóg minimalny, wspólne długoterminowe wskaźniki rezultatu dotyczące uczestników muszą opierać się na reprezentatywnej próbie uczestników w ramach celów szczegółowych określonych w art. 4 ust. 1 lit. a)–k). Należy zapewnić wiarygodność wewnętrzną próby tak, aby zebrane dane mogły być uogólnione na poziomie danego celu szczegółowego.

(*) Zgłaszane dane to dane osobowe zgodnie z art. 4 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2016/679.

(**) Zgłaszane dane zawierają dane osobowe szczególnej kategorii, o której mowa w art. 9 rozporządzenia (UE) 2016/679.

ZAŁĄCZNIK II

WSPÓLNE WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE DZIAŁAŃ W RAMACH EFS+ UKIERUNKOWANYCH NA WŁĄCZENIE SPOŁECZNE OSÓB NAJBARDZIEJ POTRZEBUJĄCYCH W RAMACH CELU SZCZEGÓŁOWEGO OKREŚLONEGO W ART. 4 UST. 1 LIT. L), ZGODNIE Z ART. 7 UST. 5 AKAPIT PIERWSZY

Dane osobowe mają być przedstawione w podziale według płci (kobiety, mężczyźni, osoby niebinarne ⁽¹⁾).

1. Wspólne wskaźniki produktu dotyczące operacji kierowanych do osób

1.1. Wspólne wskaźniki produktu dotyczące uczestników są następujące:

- całkowita liczba uczestników,
- liczba dzieci w wieku poniżej 18 r.ż. (*),
- liczba ludzi młodych w wieku 18–29 lat (*),
- liczba uczestników w wieku 65 lat i starszych (*).

Wartości wskaźników wymienionych w pkt 1.1 mogą być ustalone na podstawie wiarygodnych szacunków przedstawionych przez beneficjenta.

1.2. Inne wspólne wskaźniki produktu są następujące:

- uczestnicy z niepełnosprawnościami (**),
- obywatele państw trzecich (*),
- liczba uczestników obcego pochodzenia (*), mniejszości (w tym społeczności marginalizowane, takie jak Romowie) (**),
- osoby bezdomne lub dotknięte wykluczeniem mieszkaniowym (*).

Zbieranie danych jest konieczne tylko wtedy, gdy ma to zastosowanie i w odpowiednich przypadkach.

Wartości wskaźników wymienionych w pkt 1.2. mogą być ustalone na podstawie wiarygodnych szacunków przedstawionych przez beneficjenta.

(*) Zgłaszane dane to dane osobowe zgodnie z art. 4 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2016/679.

(**) Zgłaszane dane zawierają dane osobowe szczególnej kategorii, o której mowa w art. 9 rozporządzenia (UE) 2016/679.

(1) Zgodnie z prawem krajowym.

ZAŁĄCZNIK III

WSPÓLNE WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE WSPARCIA Z EFS+ NA PRZECIWDZIAŁANIE DEPRYWACJI MATERIALNEJ

1. Wskaźniki produktu

1.1. Łączna wartość pieniężna rozdystrybuowanej żywności i produktów

1.1.1. łączna wartość pomocy żywnościowej ⁽¹⁾;

1.1.1.1. łączna wartość pieniężna żywności dla osób bezdomnych;

1.1.1.2. łączna wartość pieniężna żywności dla innych grup docelowych;

1.1.2. łączna wartość rozdystrybuowanych towarów ⁽²⁾;

1.1.2.1. łączna wartość pieniężna towarów dla dzieci;

1.1.2.2. łączna wartość pieniężna towarów dla osób bezdomnych;

1.1.2.3. łączna wartość pieniężna towarów dla innych grup docelowych.

1.2. Łączna ilość rozdystrybuowanej pomocy żywnościowej (w tonach) ⁽³⁾:

1.2.1. udział żywności, w przypadku której z programu pokryto jedynie koszty transportu, dystrybucji i magazynowania (w %);

1.2.2. udział żywności współfinansowanej z EFS+ w łącznej ilości żywności rozdystrybuowanej beneficjentom (w %).

Wartości wskaźników wymienionych w pkt 1.2.1 oraz 1.2.2 są ustalane na podstawie wiarygodnych szacunków przedstawionych przez beneficjenta.

2. Wspólne wskaźniki rezultatu

2.1. Liczba odbiorców końcowych otrzymujących pomoc żywnościową

— liczba dzieci w wieku poniżej 18 r.ż.,

— liczba ludzi młodych w wieku 18–29 lat,

— liczba kobiet,

— liczba odbiorców końcowych w wieku 65 lat i starszych,

— liczba odbiorców końcowych z niepełnosprawnościami (*),

— liczba obywateli państw trzecich (*),

— liczba odbiorców końcowych obcego pochodzenia i należących do mniejszości (w tym społeczności marginalizowanych, takich jak Romowie) (*),

— liczba bezdomnych odbiorców końcowych lub odbiorców końcowych dotkniętych wykluczeniem mieszkaniowym (*).

2.2. Liczba odbiorców końcowych otrzymujących pomoc materialną

— liczba dzieci w wieku poniżej 18 r.ż.,

— liczba ludzi młodych w wieku 18–29 lat,

— liczba kobiet,

— liczba odbiorców końcowych w wieku 65 lat i starszych,

— liczba odbiorców końcowych z niepełnosprawnościami (*),

— liczba obywateli państw trzecich (*),

— liczba odbiorców końcowych obcego pochodzenia i należących do mniejszości (w tym społeczności marginalizowanych, takich jak Romowie) (*),

— liczba bezdomnych odbiorców końcowych lub odbiorców końcowych dotkniętych wykluczeniem mieszkaniowym (*).

2.3. Liczba odbiorców końcowych korzystających z bonów lub kart

— liczba dzieci w wieku poniżej 18 r.ż.,

— liczba ludzi młodych w wieku 18–29 lat,

⁽¹⁾ Wskaźniki te nie mają zastosowania do wsparcia żywnościowego udzielanego pośrednio za pomocą bonów lub kart.⁽²⁾ Wskaźniki te nie mają zastosowania do towarów dostarczanych pośrednio za pomocą bonów lub kart.⁽³⁾ Wskaźniki te nie mają zastosowania do wsparcia żywnościowego udzielanego pośrednio za pomocą bonów lub kart.

- liczba odbiorców końcowych w wieku 65 lat i starszych,
- liczba kobiet,
- liczba odbiorców końcowych z niepełnosprawnościami (*),
- liczba obywateli państw trzecich (*),
- liczba odbiorców końcowych obcego pochodzenia i należących do mniejszości (w tym społeczności marginalizowanych, takich jak Romowie) (*),
- liczba bezdomnych odbiorców końcowych lub odbiorców końcowych dotkniętych wykluczeniem mieszkaniowym (*).

Wartości wskaźników wymienionych w pkt 2. mogą być ustalone na podstawie wiarygodnych szacunków przedstawionych przez beneficjenta.

(*) Stosowne mogą być definicje krajowe.

ZAŁĄCZNIK IV

WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE KOMPONENTU EASI

Wskaźniki dotyczące komponentu EaSI

- liczba działań analitycznych,
- liczba działań w zakresie wymiany informacji i wzajemnego uczenia się,
- liczba eksperymentów społecznych,
- liczba działań w zakresie budowania zdolności i tworzenia sieci kontaktów,
- liczba obsadzonych miejsc pracy w ramach ukierunkowanych programów mobilności.

Dane dotyczące wskaźnika „liczba obsadzonych miejsc pracy w ramach ukierunkowanych programów mobilności” są zbierane tylko co dwa lata.
